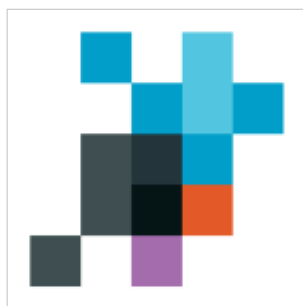

eParakstītājs 3.0

Versija 1.8.7.

Lietotāja rokasgrāmata

LVRTC

Saturs

1 Ievads.....	4
1.1 Dokumenta lietojamība.....	4
1.2 Dokumenta nolūks.....	4
1.3 Lietojumprogrammas apraksts.....	4
1.4 Terminu un saīsinājumi.....	5
2 Uztādīšana un atjauninājumi.....	6
2.1 Priekšnosacījumi un pamatprasības.....	6
2.2 Uztādīšana.....	6
2.2.1 Microsoft Windows vide.....	7
2.2.2 Centralizēta uztādīšana Microsoft Windows vidē.....	8
2.2.3 Mac OS X vide.....	8
2.2.4 Ubuntu Linux vide.....	9
2.2.5 Citas vides.....	10
2.3 Atjauninājumi.....	11
2.3.1 Pilnās instalācijas atjauninājums.....	11
2.3.1.1 Mac OS X un Windows vide.....	11
2.3.1.2 Ubuntu Linux vide.....	11
3 Darbs ar programmu.....	12
3.1 Versijas informācija.....	12
3.2 Uztādījumi.....	12
3.3 Lietotāja saskarne.....	15
3.3.1 Galvenā izvēlne.....	18
3.3.2 Rīku josla.....	20
3.3.3 Statusa josla.....	20
3.4 Parakstāmo dokumentu formāti un īpašības.....	21
3.4.1 EDOC 1.0 (tikai esošu dokumentu atvēršana un pārbaude).....	21
3.4.2 EDOC Eiropas (2.0) / ASiC-E.....	22
3.4.3 PDF.....	23
3.5 Jauna dokumenta sagatavošana.....	24
3.5.1 Pielikumu apstrādes zona.....	24
3.6 PDF dokumenta sagatavošana.....	26
3.6.1 Dokumenta atvēršana.....	26
3.7 EDOC dokumenta sagatavošana.....	27
3.7.1 Jauna dokumenta izveide.....	27
3.7.2 Esoša dokumenta atvēršana.....	27
3.7.3 Izmaiņu saglabāšana.....	27
3.8 ASiC-E dokumenta sagatavošana.....	28
3.8.1 Jauna dokumenta izveide.....	28
3.8.2 Esoša dokumenta atvēršana.....	28
3.8.3 Izmaiņu saglabāšana.....	28
3.9 Dokumenta parakstīšana vai apzīmogošana.....	29
3.9.1 PDF.....	29
3.9.2 EDOC / ASiC-E.....	29
3.9.3 Viedkartes paraksta izvēle un PIN koda ievade.....	30
3.9.4 Ziņojums par sertifikāta statusu.....	31
3.9.5 Apzīmogošana ar eZīmogs+ mākonī.....	32
3.10 Paraksta informācija.....	33
3.11 Parakstīšana no operētājsistēmas konteksta izvēlnes.....	35
3.12 Masveida parakstīšana.....	36
3.13 Dokumenta pārbaude.....	37
3.14 Dokumenta nosūtīšana pa epastu.....	38
3.15 Rīki.....	39

3.15.1	Sertifikātu statusa pārbaudes logs.....	39
3.15.2	PIN pārvaldība.....	39
4	Problēmas un risinājumi.....	42
4.1	Uztādīšanas gaitā.....	42
4.1.1	Nevar uzstādīt lietojumprogrammu “eParakstītājs 3.0”.....	42
4.1.2	Neizdodas veikt atjauninājumu.....	42
4.2	Darbā ar programmu.....	42
4.2.1	Kļūdas ziņojumi.....	42
4.3	Darbā ar dokumentu.....	42
4.3.1	Nevar atvērt dokumentu.....	42
4.3.2	Nevar veikt izmaiņas dokumentā.....	43
4.3.3	Nevar saglabāt dokumentu.....	43
4.4	Parakstīšanas gaitā.....	43
4.4.1	Nav pieejams neviens paraksts.....	43
4.4.2	Neizdodas parakstīt dokumentu.....	43
4.4.3	Nevar pārbaudīt dokumenta satura derīgumu.....	43

1 Ievads

1.1 Dokumenta lietojamība

Dokuments paredzēts lietojumprogrammas "eParakstītājs 3.0" versijai 1.8.7.

1.2 Dokumenta nolūks

Dokuments ir lietotāja rokasgrāmata programmas "eParakstītājs 3.0" lietotājiem. Rokasgrāmatā ir sniegti detalizēti norādījumi par programmas instalācijas procesu, darba uzsākšanu, kā arī skaidri un uzskatāmi aprakstītas programmas galvenās funkcijas un to izmantošanas iespējas.

1.3 Lietojumprogrammas apraksts

"eParakstītājs 3.0" ir lietojumprogramma, kas nodrošina elektronisko dokumentu parakstīšanu un apzīmogošanu, kā arī elektroniski parakstīto dokumentu pārbaudi.

Pašreizējā "eParakstītājs 3.0" versija atbalsta šādus parakstāmo dokumentu formātus:

- EDOC 1.0 – ar datnes paplašinājumu *.edoc*
- EDOC Eiropas (2.0) – ar datnes paplašinājumu *.edoc*
- ASiC-E – ar datnes paplašinājumu *.asice*
- PDF – ar datnes paplašinājumu *.pdf*

Dokumentu elektroniski bez maksas parakstīt var personas, kurām ir:

- mobilā lietotne "eParaksts mobile";
- LVRTC izsniegta eParaksta viedkarte;
- PMLP izsniegta eID karte ar derīgiem elektroniskā paraksta un autentifikācijas sertifikātiem.

Parakstīšanai ir nepieciešams dators ar interneta pieslēgumu un, atkarībā no parakstīšanas veida, papildus:

- ar lietotni "eParaksts mobile" – viedtālrunis, noslēgts "eParaksts mobile" līgums;
- ar lietotni "eID Scan" – viedtālrunis, eID karte un sagatavota eID scan aplikācija;
- ar eParaksts viedkarti – eParaksts viedkarte, kartes lasītājs, atbilstoša viedkartes starpprogrammatūra (skat. sadaļu "Uzstādīšana") un kartes PIN kodi;
- ar eID karti – eID karte, kartes lasītājs, atbilstoša viedkartes starpprogrammatūra (skat. sadaļu "Uzstādīšana") un eID kartes PIN kodi.

Dokumentus elektroniski apzīmogot var uzņēmumi, kuriem ir:

- noslēgts līgums ar LVRTC par eZīmogs+ mākonī lietošanu;
- LVRTC izsniegta eZīmogs+ viedkarte.

Apzīmogošanai nepieciešams dators ar interneta pieslēgumu un, atkarībā no parakstīšanas veida, papildus:

- ar "eZīmogs+ mākonī" – eID karte, lietotne "eParaksts mobile" (viedtālrunis, noslēgts "eParaksts mobile" līgums), lietotne eID Scan;
- ar "eZīmogs+ viedkartē" – LVRTC izsniegta viedkarte, kartes lasītājs un atbilstoša viedkartes starpprogrammatūra (skat. sadaļu "Uzstādīšana") un kartes PIN kodi.

Vairāk informācijas par eParaksts rīkiem ir pieejama eParaksts mājas lapā www.eparaksts.lv

1.4 Termini un saīsinājumi

Termins	Apraksts
LVRTC	VAS Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
eParaksts	LVRTC sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja zīmols
eID	PMLP izdots personas apliecinošs dokuments
Paraksts	Elektroniski dati, kas pievienoti dokumentam vai loģiski saistīti ar šo dokumentu. Šie dati nodrošina elektroniskā dokumenta autentiskumu un apstiprina parakstītāja identitāti
EDOC	Standartizēts elektroniska dokumenta formāts, kas satur parakstus un parakstāmos datus
PDF	“Adobe Systems” portatīvā dokumenta formāts, kas nav atkarīgs no programmatūras, datoraparātūras un operētājsistēmas.
Sertifikāts	Elektronisks apliecinājums, kas saista elektroniskā paraksta pārbaudes datus ar parakstītāju un kalpo parakstītāja identitātes noteikšanai.
Viedkarte	Plastikāta karte ar iebūvētu atmiņu un mikroprocesoru, ko izmanto lietotāju identificēšanai un/vai elektroniskai dokumentu parakstīšanai. Viedkartē tiek glabāti autentifikācijas un parakstīšanas sertifikāti.
Laika zīmogs	Paraksta brīdī parakstāmajam dokumentam tiek pievienots precīzs laiks. Laika Zīmogs ir elektroniski parakstīts apstiprinājums tam, ka elektroniskais dokuments ir noteiktā datumā un laikā iezīmēts pie sertifikācijas pakalpojumu sniedzēja.
eParaksts mobile	Mobilā lietotne “eParaksts mobile” nodrošina e-Identitātes apliecināšanu portālā www.eparaksts.lv un citviet.
eID Scan	Mobilā lietotne “eID Scan” nodrošina e-Identitātes apliecināšanu un parakstīšanu izmantojot eID karti un viedtālruni
eZīmogs+ mākonī	Elektroniskais zīmogs jeb eZīmogs ir uzņēmuma vai iestādes dokumentam pievienots paraksts.

2 Uzstādīšana un atjauninājumi

2.1 Priekšnosacījumi un pamatprasības

Lietojumprogrammu “eParakstītājs 3.0” paredzēts uzstādīt sekojošām operētājsistēmu platformām:

- Microsoft:
 - Windows 11;
 - Windows 10;
- Mac OS X versijas no 11.5 līdz 15.0;
- Ubuntu Linux 64-bit:
 - 22.04 LTS (jammy);
 - 24.04 LTS (noble)

2.2 Uzstādīšana

Lai uzstādītu lietojumprogrammu “eParakstītājs 3.0”, ir jāveic sekojošas darbības:

- lejupielādēt atbilstošās operētājsistēmas instalācijas pakotni no vietnes www.eparaksts.lv;
- uzsākt programmatūras instalācijas procesu, izmantojot lejupielādēto pakotni.

Instalācijas pakotnē ir iekļauta “eParakstītājs 3.0” lietojumprogramma un viedkartes starpprogrammatūra. Viedkartes starpprogrammatūru iespējams arī uzstādīt atsevišķi.

Uzstādīšanas rezultātā tiek uzstādīta sekojoša starpprogrammatūra:

- Latvia eID Middleware, versija 2.2.9 – nepieciešama PMLP eID viedkartei;
- AWP identity manager, versija 5.3.5 – nepieciešama LVRTC eParaksts viedkartei.

Programmatūras uzstādīšanas process atšķiras atkarībā no operētājsistēmas. Katrai operētājsistēmas platformai ir paredzēta atsevišķa uzstādīšanas pakotne un pielāgota uzstādīšanas procedūra.

Uzstādīšanas pakotnes nosaukums tiek veidots sekojoši:

```
eparakstitajs3-[versija].[paplašinājums]
```

Piemēram, “eParakstītājs 3.0” versijas 1.0.0 uzstādīšanai pakotnes būs sekojošas:

Operētājsistēmas platforma	Faila nosaukums
Windows	eparakstitajs3-win32-1.0.0.msi- tikai lietojumprogramma, 32-bit versija eparakstitajs3-win64-1.0.0.msi- tikai lietojumprogramma, 64-bit versija eparakstitajs3-bundle-1.0.0.exe- pilna instalācija, iekļaujot starpprogrammatūru
Linux	Uzstādīšana paredzēta, izmantojot "Ubuntu programmatūras centru" (skat. sadaļu "Ubuntu Linux vide")
macOS	eparakstitajs3-1.0.0_x86_64.dmg - tikai lietojumprogramma eparakstitajs3-distribution-1.0.0_x86_64.pkg - pilna instalācija, iekļaujot starpprogrammatūru
macOS ARM	eparakstitajs3-1.0.0_aarch64.dmg - tikai

	lietojumprogramma eparakstitajs3-distribution-1.0.0_aarch64.pkg – pilna instalācija, iekļaujot starpprogrammatūru
Citi Linux	eparakstitajs3-1.0.0.tar.gz

2.2.1 Microsoft Windows vide

Uztādīšanai uz Microsoft Windows platformas, tiek izmantota Windows standarta pakotne. Tā pieļauj instalāciju, izmantojot lietotāja saskarnes vedni vai noklusēti ar komandrindas palīdzību.

Vednī paredzēti sekojoši soļi

- instalācijas uzsākšana – logā redzama īsa informācija par instalējamu saturu;
- licences apstiprinājums;
- instalēšanas tvērums:
 - instalēt tikai sev – instalācija tiek veikta tikai tekošajam lietotājam;
 - instalēt visiem šī datora lietotājiem – instalācija tiek veikta tā, lai tā būtu pieejama visiem datora lietotājiem. Šai darbībai nepieciešamas datora administratora tiesības.
- mērķa mape – iespēja norādīt mapi, kurā tiks veikta instalācija. Šī sadaļa pieejama, ja iepriekš izvēlēta instalācija visiem datora lietotājiem;
- produkta līdzekļi – iespēja izvēlēties instalācijas gaitā veicamos papildus līdzekļus.
- gatavs instalācijai – pabeigti sagatavošanas darbi;
- uztādīšana pabeigta – ja uztādīšana nav bijusi veiksmīga, tad logā redzami iemesli.

Lai veiktu uztādīšanu noklusēti ar komandrindas palīdzību, komandrindas logā jāuzdod sekojoša komanda:

```
eparakstitajs3-1.0.0.msi /quiet [papildus parametri]
```

Noklusētai uztādīšanai pieejami arī sekojoši personalizācijas parametri:

Nosaukums	Iespējamās vērtības	Noklusētā vērtība	Skaidrojums
CREATE_EDOC_ASSOCIATION	0 – neveidot asociāciju 1 – veidot asociāciju	1	.edoc faila tipa asociācijas veidošana
CREATE_SHORTCUT_DESKTOP	0 – neveidot saīsni 1 – veidot saīsni	1	Saīsne uz darba virsmas (Desktop)
CREATE_SHORTCUT_STARTMENU	0 – neveidot saīsni 1 – veidot saīsni	1	Saīsne galvenajā “Start” izvēlnē
SET_UPDATE_TYPE_MANUAL	0 – automātiski 1 – manuāli	0	Programmas atjauninājumu pārbaudes uzstādījums
SET_SHOW_ABOUT_VERSION_INFO	0 – nerādīt versijas informāciju 1 – rādīt versijas informāciju	1	Programmas uzstādījums “Rādīt versijas informāciju atverot programmu pēc atjaunināšanas”
SET_PROXY_AUTO_URL	“” (tukša vērtība) – nav “URL” – vērtība	“” (tukša vērtība)	Programmas uzstādījums “Automātiska proxy konfigurācija”. Lietot “\”, lai iegūtu “/”.

SET_TSL_PROXY_ENABLED	0 – nelietot TSL proxy 1 – lietot TSL proxy	0	Programmas uzstādījums “Lietot TSL proxy serveri”
ALLUSERS	"" (tukša vērtība) – tikai tekošajam lietotājam 1 – visiem lietotājiem 2 – atkarībā no parametra MSIINSTALLPERUSER	2	Uzstādīšanas veids
MSIINSTALLPERUSER	"" (tukša vērtība) – visiem lietotājiem 1 – tikai tekošajam lietotājam	1	Uzstādīšanas veida parametrs atkarīgs no Windows un “Windows Installer” versijas
FORCE_KILL	0 – neveikt esoša procesa piespiedu apturēšanu 1 – veikt esoša procesa piespiedu apturēšanu	0	Uzstādīšanas gaitā veikt esoša “eParakstītājs 3.0” procesa piespiedu apturēšanu. Izmantojams centralizētas izplatīšanas lietojumos.

Sīkāku informāciju par parametru lietošanu skatīt MS dokumentāciju:

<http://msdn.microsoft.com/en-us/library/windows/desktop/aa370905%28v=vs.85%29.aspx>

Lietojumprogrammas atinstalēšanu paredzēts veikt ar operētājsistēmas nodrošinātajiem līdzekļiem (izmantojot “Control Panel -> Programs and Features”). Lietojumprogrammas un starpprogrammatūras atinstalēšana ir veicama atsevišķi.

2.2.2 Centralizēta uzstādīšana Microsoft Windows vidē

Lai nodrošinātu iespēju kontrolēt nepieciešamo komponentu un versiju uzstādīšanu, jāizmanto atsevišķi sagatavotās uzstādīšanas pakotnes (MSI), nevis pilnā instalācija (EXE).

Veicot “eParakstītājs 3.0” MSI izplatīšanu centralizēti, atjauninājumus veikt tikai pie sistēmas restarta.

Papildus programmatūra darbam ar viedkartēm un parakstīšanas spraudnis pārlūkprogrammām jāuzstāda pēc nepieciešamības, izmantojot atbilstošās uzstādīšanas pakotnes, kas pieejamas programmatūras ražotāja vai izplatītāja interneta vietnē.

2.2.3 Mac OS X vide

Pilna lietojumprogrammas un starpprogrammatūras uzstādīšanai tiek lietota PKG pakotne. Lai to uzstādītu, ir nepieciešamas darba stacijas administratora tiesības.

Vienkāršotai lietojumprogrammas uzstādīšanai iespējams izmantot Mac OS X standarta DMG pakotni. Šo var uzstādīt jebkurš darba stacijas lietotājs.

2.2.4 Ubuntu Linux vide

Ubuntu Linux videi paredzēta uzstādīšana caur programmatūras krātuvi. Lai pievienotu LVRTC krātuvi:

- Lejupielādējiet un importējiet eparaksts.lv repozitorija GPG atslēgu

```
wget -qO- https://www.eparaksts.lv/files/ep3updates/debian/public.key |  
sudo gpg --dearmor -o /usr/share/keyrings/eparaksts-keyring.gpg
```

- Pievienojiet eparaksts.lv repozitoriju sistēmas pakotņu avotiem

```
echo "deb [arch=amd64 signed-by=/usr/share/keyrings/eparaksts-  
keyring.gpg] https://www.eparaksts.lv/files/ep3updates/debian  
<distribution identifier jammy/noble> eparaksts" | sudo tee  
/etc/apt/sources.list.d/eparaksts.list > /dev/null
```

- Jāveic programmatūras krātuves indeksācija

```
sudo apt-get update && sudo apt-get install eparakstitajs3 awp latvia-  
eid-middleware eparaksts-token-signing
```

UZMANĪBU: Uzstādīšanai ir nepieciešamas darba stacijas administratora tiesības. Atbalstītas tiek distribūcijas *jammy* un *noble*.

Piemērs. Uzstādīšana, izmantojot Ubuntu Linux 22.04 un 24.04 komandrindu

Uzmanību! Kopējot piemērus, pārliecinieties, lai izpildāmā komanda ir vienā rindā bez līnijas pārtraukumiem. Nokopēto saturu pirms izpildes ieteicams pārbaudīt ārējā teksta redaktorā.

1) Vienas līnijas piemērs, kurā tiek izpildītas visas sekojošās komandas reizē priekš Ubuntu 22.04

```
$ wget -qO- https://www.eparaksts.lv/files/ep3updates/debian/public.key | sudo  
gpg --dearmor -o /usr/share/keyrings/eparaksts-keyring.gpg && echo "deb  
[arch=amd64 signed-by=/usr/share/keyrings/eparaksts-keyring.gpg]  
https://www.eparaksts.lv/files/ep3updates/debian jammy eparaksts" | sudo tee  
/etc/apt/sources.list.d/eparaksts.list > /dev/null && sudo apt-get update &&  
sudo apt-get install eparakstitajs3 latvia-eid-middleware eparaksts-token-  
signing
```

2) Vienas līnijas piemērs, kurā tiek izpildītas visas sekojošās komandas reizē priekš Ubuntu 24.04

```
$ wget -qO- https://www.eparaksts.lv/files/ep3updates/debian/public.key | sudo  
gpg --dearmor -o /usr/share/keyrings/eparaksts-keyring.gpg && echo "deb  
[arch=amd64 signed-by=/usr/share/keyrings/eparaksts-keyring.gpg]  
https://www.eparaksts.lv/files/ep3updates/debian noble eparaksts" | sudo tee  
/etc/apt/sources.list.d/eparaksts.list > /dev/null && sudo apt-get update &&  
sudo apt-get install eparakstitajs3 latvia-eid-middleware eparaksts-token-  
signing
```

Detalizēts piemērs

1) Lejupielādējiet un importējiet eparaksts.lv repozitorija GPG atslēgu

```
$ wget -qO- https://www.eparaksts.lv/files/ep3updates/debian/public.key  
| sudo gpg --dearmor -o /usr/share/keyrings/eparaksts-keyring.gpg
```

2) Pievienojiet eparaksts.lv repozitoriju sistēmas pakotņu avotam. Ubuntu 24.04 LTS gadījumā **jammy** aizvieto ar **noble**.

```
$ echo "deb [arch=amd64 signed-by=/usr/share/keyrings/eparaksts-  
keyring.gpg] https://www.eparaksts.lv/files/ep3updates/debian jammy  
eparaksts" | sudo tee /etc/apt/sources.list.d/eparaksts.list > /dev/null
```

3) atjaunojam pieejamo lietojumprogrammu indeksu

```
$ sudo apt-get update
```

4) pārliecināties, ka "eParakstītājs 3.0" ir pieejams

```
$ sudo apt-cache search eparakstitajs3
```

5) veicam uzstādīšanu

```
$ sudo apt-get install eparakstitajs3
```

6) veicam starpprogrammatūras uzstādīšanu, ja nepieciešams lietot LVRTC eParaksts elektroniskā paraksta viedkarti, kura izdota sākot ar 2018.gadu

```
$ sudo apt-get install awp
```

7) veicam starpprogrammatūras uzstādīšanu, ja nepieciešams lietot PMLP eID viedkarti

```
$ sudo apt-get install latvia-eid-middleware
```

8) instalējam parakstīšanās spraudni pārlūkprogrammām

```
$ sudo apt-get install eparaksts-token-signing
```

2.2.5 Citas vides

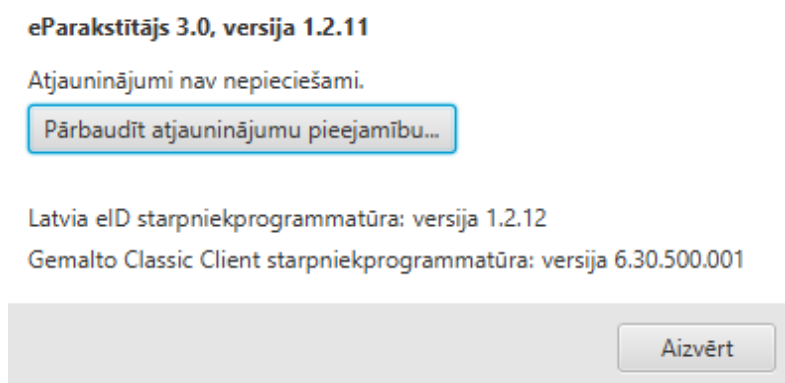
“eParakstītājs 3.0” uzstādīšana iespējama arī uz citām Linux operētājsistēmu platformām. Šim nolūkam ir paredzēta pakotne ar paplašinājumu “tar.gz”. Pakotne ir jāatrhivē vēlamā mapē.

2.3 Atjauninājumi

Lietojumprogrammai “eParakstītājs 3.0” paredzēta iespēja veikt atjauninājumus. Pārbaude vai ir pieejami atjauninājumi var tikt veikta automātiski vai manuāli. To iespējams norādīt lietojumprogrammas uzstādījumos (skat. sadaļu “Uzstādījumi”). Lai veiktu pārbaudi, ir nepieciešams interneta pieslēgums.

Ja uzstādījumos norādīts, ka atjauninājumi tiek pārbaudīti automātiski, tad, startējot lietojumprogrammu, atjauninājumi tiek pārbaudīti automātiski. Ja tie ir pieejami, tad tiek rādīts atjauninājumu dialogs ar attiecīgu ziņojumu un iespēju tos lejupielādēt un uzstādīt.

Manuāli pārlicināties vai ir pieejami atjauninājumi var, izvēloties galvenās izvēlnes “Palīgs” apakšizvēlnes punktu “Programmas atjauninājumi”. Atjauninājumu dialogā redzama tekošā versija, kā arī informācija par atjauninājumu pieejamību. Lai atkārtoti pārbaudītu vai pieejami atjauninājumi, jānospiež poga “Pārbaudīt atjauninājumu pieejamību...” (skat. 1.Attēlu).

1. Attēls. Atjauninājumu pārbaude

Ja ir pieejams atjauninājums, tad tiek rādīta pieejamā versija un poga “Lejupielādēt atjauninājumus...”.

Veikt atjaunināšanas procesu var, nospiežot pogu “Veikt atjaunināšanu”. Pēc atjaunināšanas lietojumprogramma tiek pārstartēta automātiski. Ja ir palicis kāds atvērts un nesaglabāts dokuments, tad jāveic nepieciešamās darbības, lai lietojumprogrammu varētu aizvērt.

2.3.1 Pilnās instalācijas atjauninājums

2.3.1.1 Mac OS X un Windows vide

Situācijās, kad jaunākajā versijā ir mainījušies lietojumprogrammas saistītie komponenti, ir jāveic pilnās instalācijas atjauninājums. Šādā gadījumā tiek rādīta poga “Lejupielādēt instalācijas pakotni...”.

2.3.1.2 Ubuntu Linux vide

Situācijās, kad jaunākajā versijā ir mainījušies lietojumprogrammas saistītie komponenti, ir jāveic pilnās instalācijas atjauninājums. Šajā gadījumā rādīsies paziņojums, ka nepieciešams veikt saistīto komponentu atjaunošanu, bet poga “Lejupielādēt instalācijas pakotni” būs neaktīva.

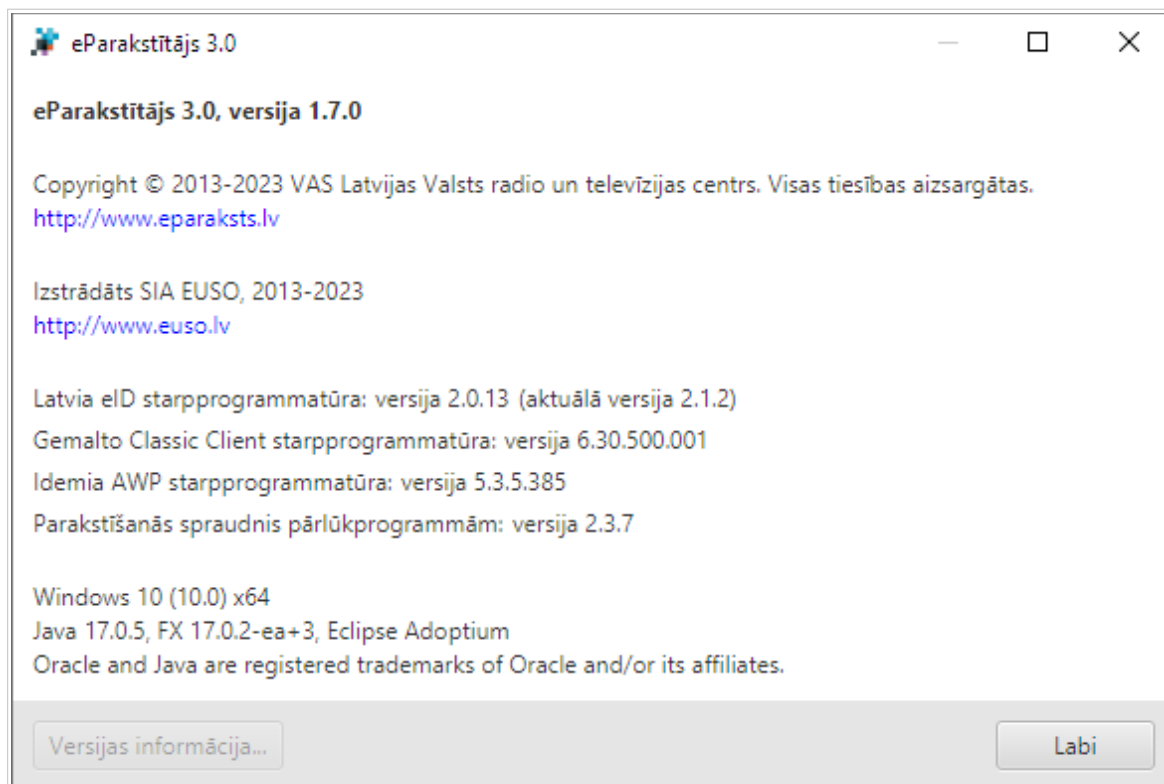
Atjauninājums ir jāveic, izpildot komandrindu:

```
#sudo apt-get install eparakstitajs3
```

3 Darbs ar programmu

3.1 Versijas informācija

Uzsākot darbu ar lietojumprogrammu var tikt attēlota aktuālās versijas informācija. Šī informācija ir paredzēta, lai ziņotu par būtiskām izmaiņām vai jaunumiem. Aktuālās versijas informācija papildus ir pieejama sadaļā “Par “eParakstītājs 3.0””.

2. Attēls. Versijas informācija

3.2 Uzstādījumi

Lietojumprogrammas darba nodrošināšanai ir uzstādījumi, kuri tiek lietoti programmas darba gaitā kā noklusētie uzstādījumi. Tos iespējams mainīt sadaļā “Uzstādījumi”.

Lietojumprogrammai pieejami sekojoši uzstādījumi:

- Pamatdati (skat. 3.Attēlu):
 - programmas valoda – iespēja izvēlēties lietotāja saskarnes valodu. Šobrīd pieejamas latviešu un angļu valodas;
 - programmas atjauninājumi – iespēja norādīt vai atjauninājumi tiks pārbaudīti automātiski vai manuāli;
 - atgādinājumi par sertifikātu derīguma termiņa beigām – iespēja norādīt, vai rādīt atgādinājumus par lietotāja sertifikātu derīguma termiņa beigām (skat. sadaļu “Ziņojums par sertifikāta statusu”);
 - pielikumu priekšskatījums – iespēja ieslēgt vai atslēgt priekšskatījuma veidošanu. Situācijās, kad dokumentu priekšskatījums ir izslēgts, priekšskatījuma loga centrā tiek rādīts tukšas

- lapas attēls ar tekstu “Priekšskatījums ir izslēgts! Nospiediet, lai izveidotu priekšskatījumu.” Uzspiežot priekšskatījuma loga jebkurā vietā, tiek izveidots dokumenta priekšskatījums;
- dokumentu nosūtīšana epastā – iespēja atslēgt epasta sūtīšanu. Šādā gadījumā, ja lietotājs izsauc epasta sūtīšanas funkciju, tiek radīts ziņojums, ka epasta sūtīšana nav iespējota. Ziņojumā ir iespēja iespējot epastu sūtīšanu (skat. sadaļu “Dokumenta nosūtīšana pa epastu”).
 - Proxy (skat. 4.Attēlu) – Proxy servera uzstādījumi.

Pamatdati Proxy

Programmas valoda

Valoda: Latviešu

Programmas atjauninājumi

Atjauninājumu pārbaude: Automātiski

Atgādinājumi par sertifikātu derīguma termiņa beigām

☒ Rādīt atgādinājumus

Pielikumu priekšskatījums

☐ Iespējots

Dokumentu nosūtīšana epastā

☒ Iespējota

Parakstīšanas uzstādījumi

☒ Atcerēties norādītās paraksta īpašības

☐ Pārrakstīt esošos failus, neveidojot kopijas

Saglabāt Aizvērt

3. Attēls. Pamatdati

Pamatdati

Proxy

Proxy servera uzstādījumi

☒ Bez proxy

☐ Lietot sistēmas uzstādījumus

☐ Manuāla proxy konfigurācija

Serveris: 127.0.0.1

Ports: 8080

☐ Proxy serverim ir nepieciešama autentifikācija

Lietotājvārds:

Parole:

☐ Automātiska proxy konfigurācija

URL: https://www.euso.lv/downloads/euso-proxy-28.pac

TSL proxy servera uzstādījumi

☒ Lietot TSL proxy serveri

Saglabāt

Aizvērt

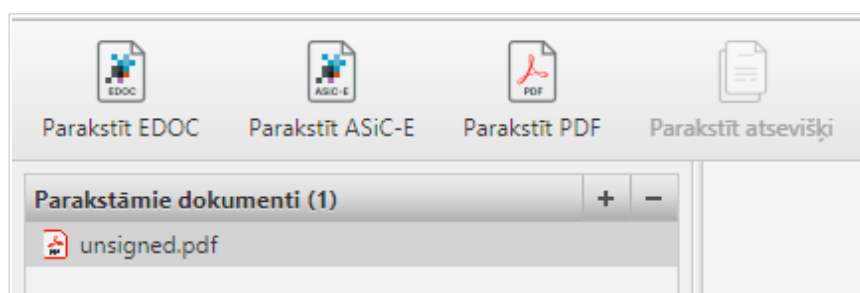
4. Attēls. Proxy servera uzstādījumi

3.3 Lietotāja saskarne

Elektroniskās parakstīšanas process ir sadalīts 3 soļos:

1. dokumentu un parakstīšanas formāta izvēle;
2. EDOC, ASiC-E, PDF un Masveida parakstīšana – tiek rādīts atbilstošs logs;
3. veikto izmaiņu saglabāšana.

Sākotnēji tiek rādīts dokumentu un parakstīšanas formāta izvēles logs, kura galvenā funkcija ir nodrošināt lietotājam iespēju izvēlēties parakstāmos dokumentus un parakstīšanas formātu vai parakstīšanas veidu, piemēram, masveida parakstīšana. Izvēles loga (skat. 5. attēlu) kreisajā malā atrodas pielikumu apstrādes zona “Parakstāmie dokumenti” (skat. sadaļu “Pielikumu apstrādes zona”), bet centrālajā daļā ir vienkāršota dokumentu priekšskatījuma zona (skat. 8. attēlu un aprakstu zemāk). Loga augšējā daļā ir galvenā izvēlne (skat. sadaļu “Galvenā izvēlne”) un rīku josla (skat. sadaļu “Rīku josla”).

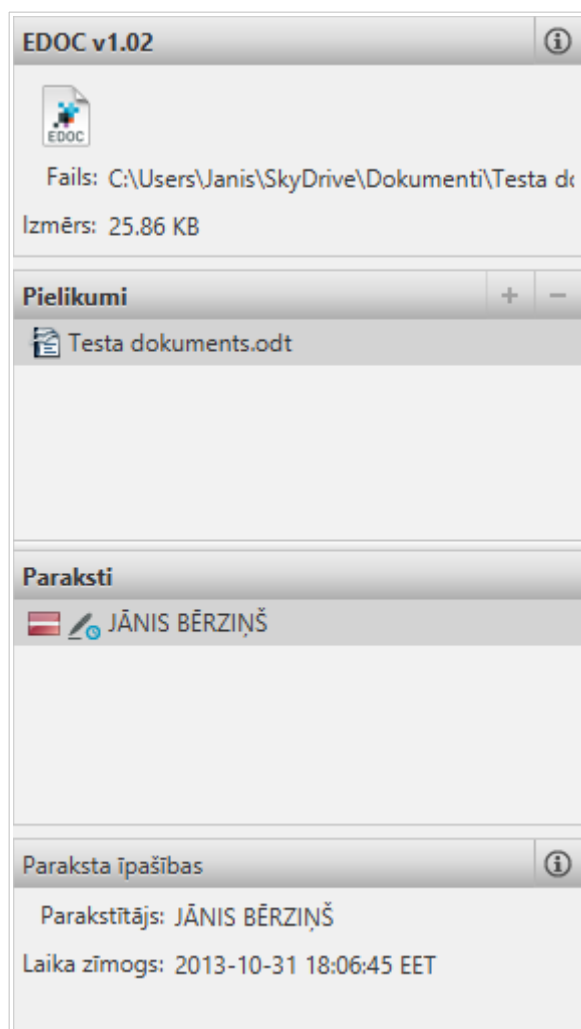

5. Attēls. Izvēles logs

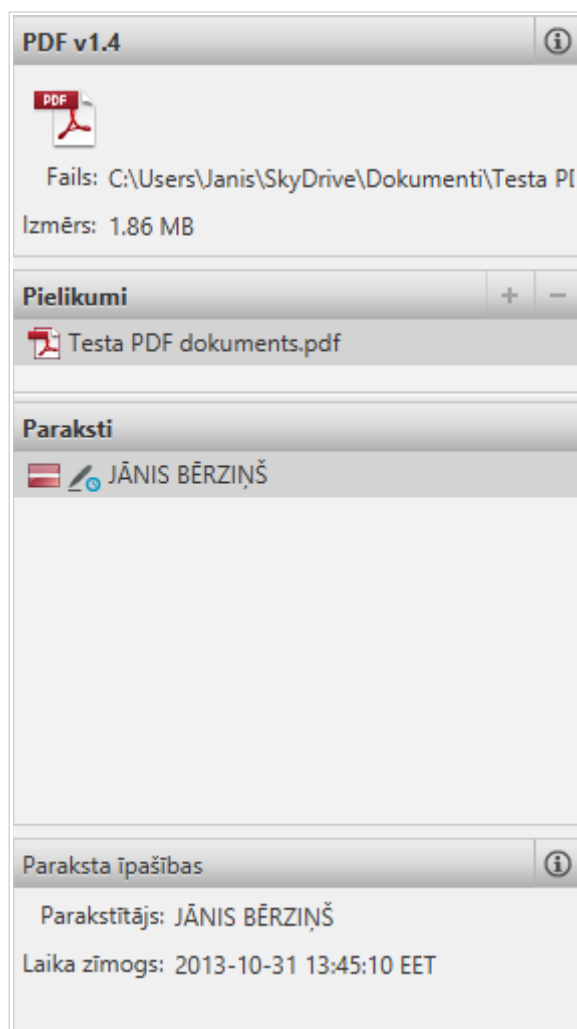
Nospiežot pogas “Parakstīt EDOC”, “Parakstīt ASiC-E” vai “Parakstīt PDF”, atveras dokumenta logs atbilstoši izvēlētajam formātam. Nospiežot pogu “Parakstīt atsevišķi”, atveras masveida parakstīšanas logs.

Izvēloties parakstīšanas formātu, tiek rādīts izvēlētā formāta dokumenta logs, kura kreisajā malā atrodas tekošo dokumentu aprakstošas sadaļas (skat. 6. un 7. Attēlu):

- Dokumenta tips un versija – EDOC, ASiC-E vai PDF;
- Pielikumi – saraksta veidā. PDF dokumentam tiek rādīts tekošais dokuments;
- Paraksti – saraksta veidā, ja dokumentam ir pievienoti paraksti;
- Paraksta īpašības – ja dokumentam ir pievienoti paraksti.

6. Attēls. EDOC dokumenta skats

7. Attēls. PDF dokumenta skats.

Loga centrālajā daļā ir vienkāršota dokumentu priekšskatījuma zona, kur tiek attēlots parakstāmo dokumentu saturs. PDF formāta dokumentam tiek rādīts tā saturs, bet EDOC formāta dokumentam tiek rādīts izvēlētais dokuments no pielikumu saraksta. Priekšskatījuma zonas apakšējā daļā, virzoties ar peles kursoru, ir pieejamas papildus funkcijas satura samazināšanai, palielināšanai vai citu lapu pāršķiršanai (skat. 8.Attēlu).

Ja priekšskatījums nav iespējots, tiek rādīts tukšas lapas attēls ar tekstu “Priekšskatījums ir izslēgts! Nospiediet, lai izveidotu priekšskatījumu.” Uzspiežot priekšskatījuma loga jebkurā vietā, tiek izveidots dokumenta priekšskatījums (skat. sadaļu “Uzstādījumi”).

8. Attēls. Priekšskatījuma kontrole

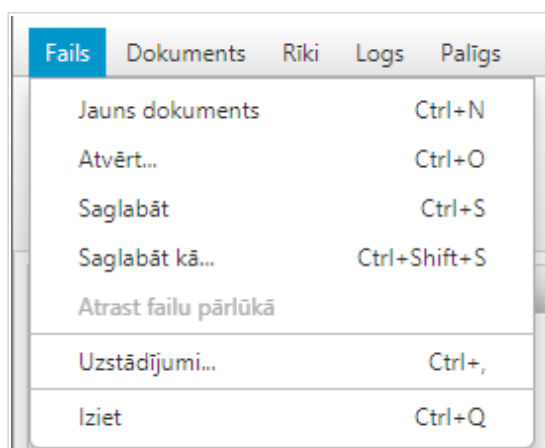
Loga labajā daļā tiek rādītas dokumenta paraksta īpašības (skat. 20. un 22. attēlus). Nospiežot pogu , iespējams noslēpt vai pogu , lai parādītu īpašību daļu.

3.3.1 Galvenā izvēlne

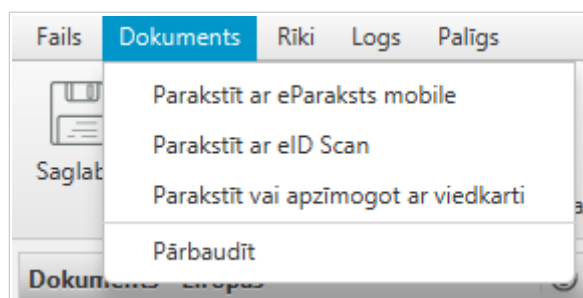
Lietotāja saskarne veidota, lai būtu iespējams atvērt vairākus dokumentus dažādos programmas logos.

Loga augšējā daļā atrodas galvenās izvēlnes josla, kurā apkopotas lietojumprogrammas funkcijas:

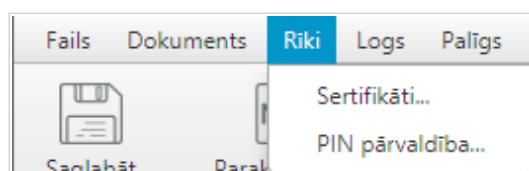
- Fails (skat. 9.Attēlu):
 - Jauns dokuments – izvēles logs tiek atvērts vienmēr jaunā logā;
 - Atvērt – ja tekošais ir izvēles logs, tad tiek atvērts tajā pašā logā, citādi vienmēr jaunā logā;
 - Saglabāt – pieejams tikai EDOC un PDF dokumenta logā;
 - Saglabāt kā – pieejams tikai EDOC un PDF dokumenta logā;
 - Atrast failu pārlūkā – atver sistēmas failu pārlūku ar EDOC vai PDF faila atrašanās vietu;
 - Uztādījumi;
 - Iziet – aizver visus lietojumprogrammas logus;
- Dokuments (skat. 10.Attēlu):
 - Parakstīt ar eParaksts mobile – nav pieejams parakstīšanas formāta izvēles logā;
 - Parakstīt ar eID Scan – nav pieejams parakstīšanas formāta izvēles logā;
 - Parakstīt vai apzīmogot ar viedkarti – nav pieejams parakstīšanas formāta izvēles logā;
 - Pārbaudīt – nav pieejams parakstīšanas formāta izvēles logā un masveida parakstīšanas logā;
- Rīki (skat. 11.Attēlu):
 - Sertifikāti – informācija par viedkartē esošiem sertifikātiem (skat. sadaļu “Sertifikātu statusa pārbaudes logs”);
 - PIN pārvaldība;
- Logs – saraksta veidā redzami visi lietojumprogrammas atvērto logu saraksts;
- Palīgs (skat. 12.Attēlu):
 - Lietotāja rokasgrāmata;
 - Licences līgums;
 - Programmas atjauninājumi;
 - Par “eParakstītājs 3.0” – tekošās versijas un lietojumprogrammas vides informācija.

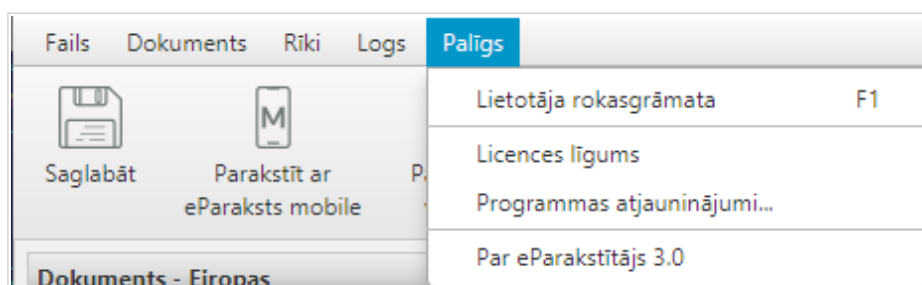
9. Attēls. Izvēlne “Fails”

10. Attēls. Izvēlne "Dokuments"

11. Attēls. Izvēlne "Rīki"

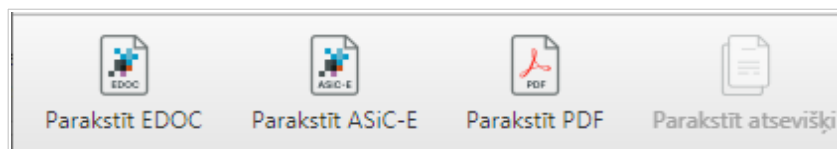

12. Attēls. Izvēlne "Palīgs"

3.3.2 Rīku josla

Zem galvenās izvēlnes atrodas rīku josla, kurā izvietotas galveno funkciju pogas atkarībā no aktīvā loga tipa. Izvēles loga rīku joslā pieejamas funkcionālās pogas (skat. 13.Attēlu):

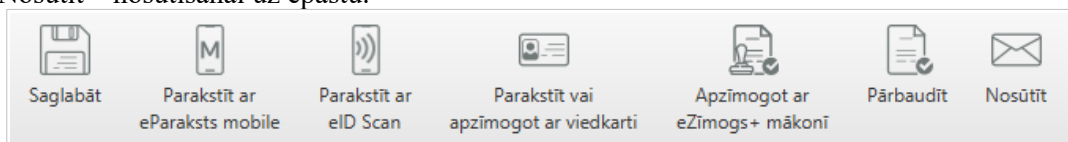
- Parakstīt EDOC;
- Parakstīt ASiC-E;
- Parakstīt PDF – pieejama tikai, ja pievienots PDF dokuments;
- Parakstīt atsevišķi – masveida parakstīšana.

13.Attēls. Izvēles loga rīku josla

Dokumenta loga rīku joslā pieejamas funkcionālās pogas (skat. 14.Attēlu):

- Saglabāt – saglabāt veiktās izmaiņas;
- Parakstīt ar eParaksts mobile – parakstīt dokumentu ar eParaksts mobile;
- Parakstīt ar eID Scan – parakstīt dokumentu ar eID Scan;
- Parakstīt vai apzīmogot ar viedkarti – parakstīt vai apzīmogot dokumentu ar viedkarti;
- Apzīmogot ar eZīmogs+ mākonī – apzīmogot dokumentu ar eZīmogs+ mākonī;
- Pārbaudīt – pārbaudīt dokumenta struktūras un parakstu derīgumus;
- Nosūtīt – nosūtīšanai uz epastu.

14.Attēls. Dokumenta rīku josla

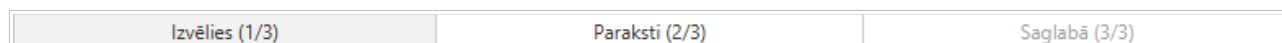
3.3.3 Statusa josla

Statusa josla, kas atrodas loga apakšējā daļā, rāda elektroniskās parakstīšanas procesa statusa soļus.

Tā ir sadalīta 3 (trīs) identiskās daļās:

- Izvēlies (1/3) – tiek attēlots “Izvēles logā”;
- Paraksti (2/3) – tiek attēlots EDOC, PDF un Masveida parakstīšanas logā;
- Saglabā (3/3) – tiek attēlots EDOC, PDF un Masveida parakstīšanas logā pēc dokumenta(u) parakstīšanas.

Aktīvā statusa logs ir balts ar labi kontrastētu tekstu, izpildītais ir pelēks ar mazāk kontrastētu tekstu un nākamais ir balts ar kontrastētu tekstu (skat. 15. Attēlu).

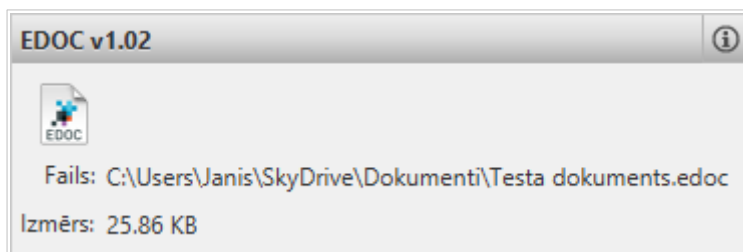

15.Attēls. Statusa josla

3.4 Parakstāmo dokumentu formāti un īpašības

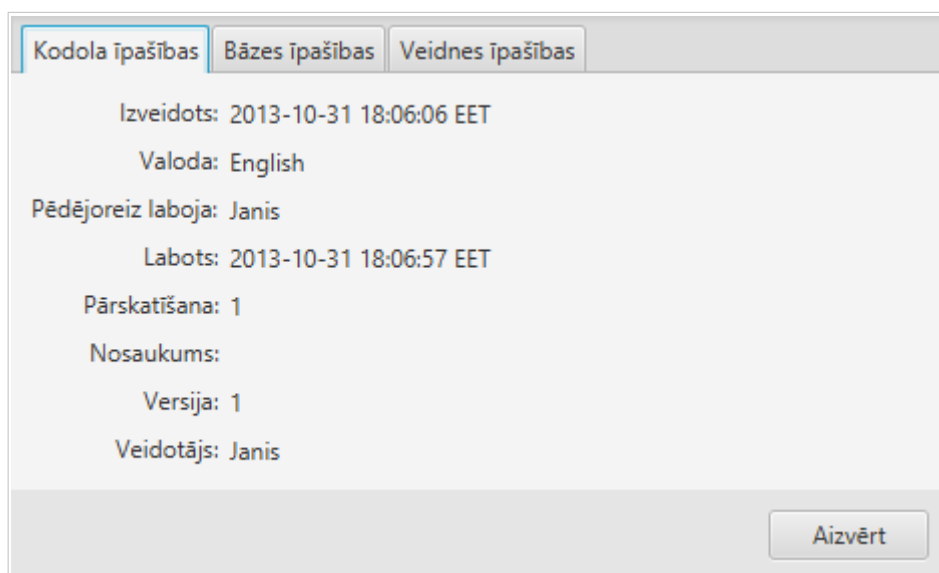
3.4.1 EDOC 1.0 (tikai esošu dokumentu atvēršana un pārbaude)

“eParakstītājs 3.0” nodrošina pilnu funkcionalitāti ar esošiem EDOC 1.0 formāta dokumentiem, bet neļauj veidot jaunus EDOC 1.0 dokumentus. EDOC 1.0 īpašību datus iespējams apskatīt, nospiežot informācijas pogu , dokumenta tipa un versijas sadaļā (skat. 16.Attēlu)

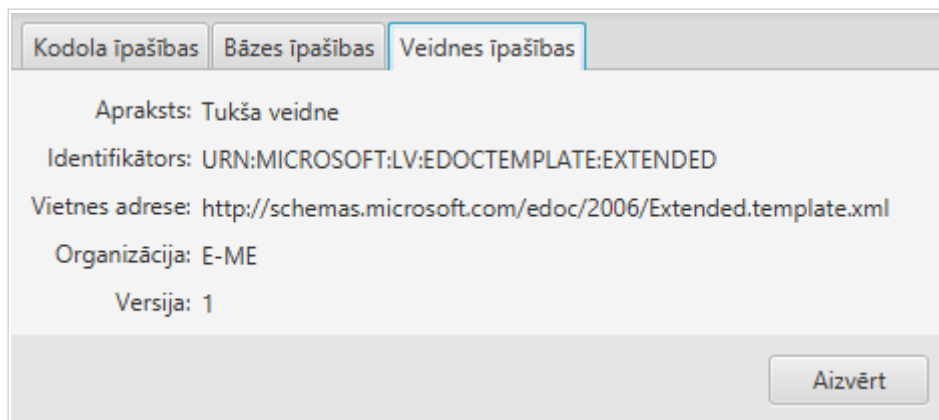

16.Attēls. EDOC 1.0

Dialogā redzamas dokumenta kodola, bāzes un veidnes īpašības (skat. 17. un 18. Attēlu).

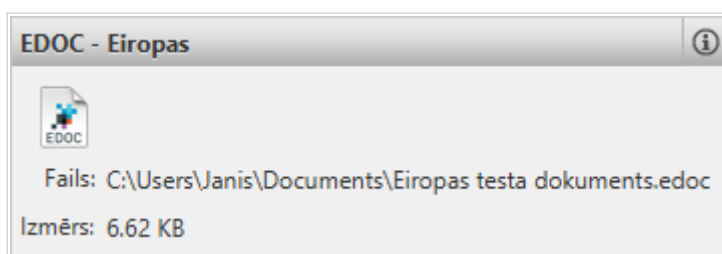
17.Attēls. EDOC 1.0 kodola īpašības

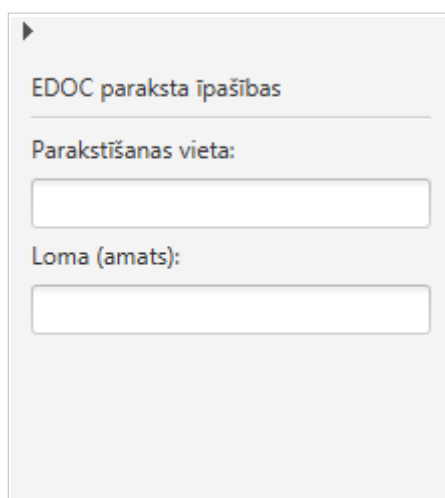
18. Attēls. EDOC 1.0 veidnes īpašības

3.4.2 EDOC Eiropas (2.0) / ASiC-E

“eParakstītājs 3.0” jaunus EDOC dokumentus veido EDOC Eiropas formātā. Tekošā dokumenta versijas informācija redzama loga kreisajā malā (skat. 19. Attēlu), kur, nospiežot pogu , ir pieejama papildus informācija par esoša dokumenta īpašībām. Nepieciešamās īpašības iespējams piešķirt dokumentam pie tā parakstīšanas (skat. 20. attēlu un sadaļu “EDOC dokumenta sagatavošana”).

19. Attēls. EDOC Eiropas

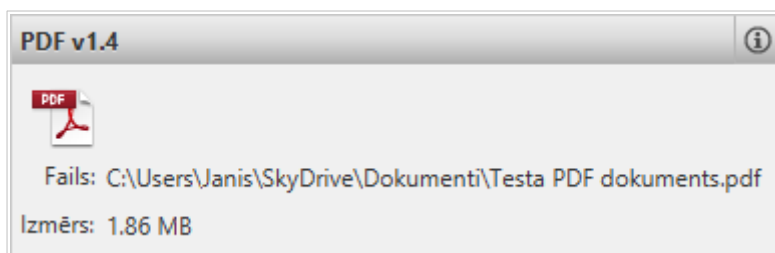

20. Attēls. EDOC Eiropas īpašības

3.4.3 PDF

PDF formāts atbalsta elektronisku parakstu pievienošanu un “eParakstītājs 3.0” nodrošina šo funkciju.

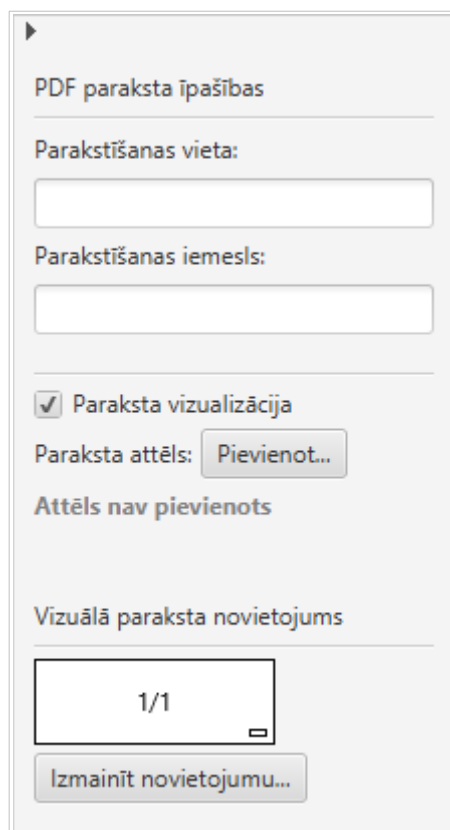
Tekošā dokumenta versijas informācija redzama loga kreisajā malā (skat. 21. Attēlu), kur, nospiežot pogu , ir pieejama papildus informācija par esoša dokumenta īpašībām.

21. Attēls. PDF

Parakstam pieejamas sekojošas papildus īpašības (skat. 22. Attēlu):

- Paraksta vizualizācija – ja iespējota, tad paraksts tiek attēlots vizuāli;
- Vizuālā paraksta novietojums – aktuāls, ja izvēlēta vizualizācija;
- Parakstīšanas iemesls – dati tiek pievienoti dokumentam;
- Parakstīšanas vieta – dati tiek pievienoti dokumentam

22. Attēls. PDF īpašības

Papildu īpašību sadaļā, nospiežot pogu “Izmainīt novietojumu”, PDF automātiski tiek attēlots pilnekrāna režīmā. Vizuālā paraksta novietošana tiek nodrošināta ar peles palīdzību novietojot vizuālā paraksta taisnstūri

vēlamajā lapaspuses vietā un izmērā. Ja novietojums tiek saglabāts, tad, kā noklusētās īpašības, tiek saglabāta lapaspuse (pirmā, pēdējā vai lapaspuses numurs), kā arī vizuālā paraksta zonas izmērs un novietojums. Gadījumā, ja vizuālo parakstu nav iespējams attēlot pēc saglabātajām vērtībām (piemēram nav tik daudz lapu), vizuālais paraksts tiek novietots pēdējā lapā.

3.5 Jauna dokumenta sagatavošana

3.5.1 Pielikumu apstrādes zona

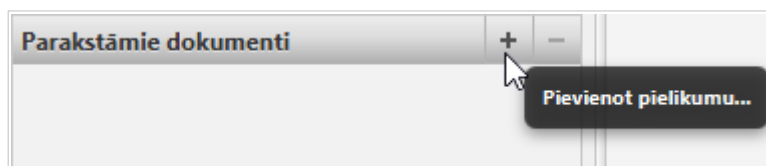
Pielikumu apstrādes zonas galvenā funkcija ir nodrošināt iespēju lietotājam izvēlēties parakstāmos dokumentus. Zonas pamatfunkcijas ir pielikumu:

- pievienot;
- noņemt;
- eksportēt;
- atvērt apskatei.

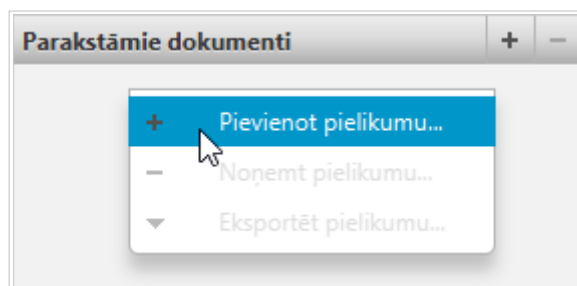
Pamatfunkcijas tiek nodrošinātas ar rīkjoslas pogām, konteksta izvēlni, operētājsistēmas funkcijām Drag&Drop (Velciet un nometiet) un ar taustiņu kombināciju “Ctrl+C” un “Ctrl+V”.

Pielikuma pievienošana

Lai pievienotu dokumenta pielikumu, ir jānospiež “+” (skat. 23. un 24. attēlus), kas atrodas pielikumu rīku joslā, un failu dialogā jāizvēlas pievienojamais fails.

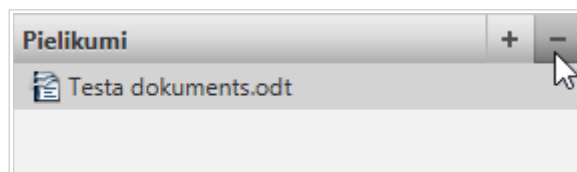
23.Attēls. Pielikuma pievienošana

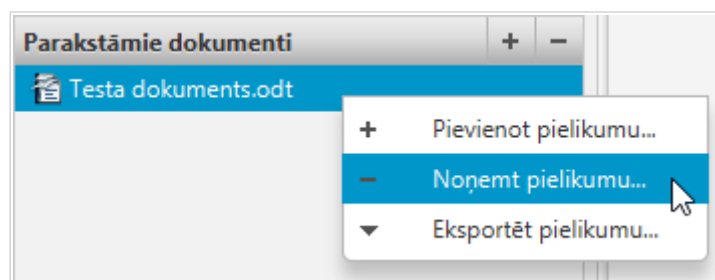
24.Attēls. Pielikuma pievienošana ar konteksta izvēlni

Pielikuma noņemšana

Lai noņemtu dokumenta pielikumu, ir jāizvēlas pielikums un jānospiež “-” (skat. 25.Attēlu), kas atrodas pielikumu rīku joslā, jānospiež taustiņu “Delete” vai konteksta izvēlnē jāizvēlas punkts “Noņemt pielikumu” (skat. 26. attēlu).

25.Attēls. Pielikuma noņemšana

26.Attēls. Pielikuma noņemšana ar konteksta izvēlni

UZMANĪBU: Ja EDOC dokuments ir parakstīts, tad tā pielikumus vairs nav iespējams mainīt. Tas nozīmē, ka pielikumus nevar noņemt. Pielikumus nav iespējams mainīt arī PDF dokumentiem.

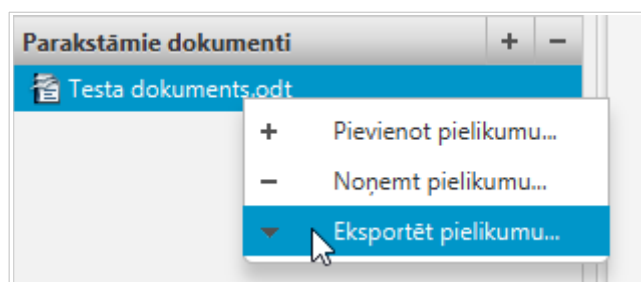
Pielikuma atvēršana apskatei

Pievienoto pielikumu iespējams atvērt, izmantojot operētājsistēmā instalēto vai iebūvēto lietojumprogrammu. Lai to veiktu, ar peli ir jānospiež dubultklikšķi uz izvēlēta pielikuma faila.

Pielikuma eksportēšana

EDOC dokumentam pievienotos pielikumus var eksportēt saglabāšanai lokālajā diskā. To var izdarīt, iezīmējot vēlamo pielikumu un uz tā atverot konteksta izvēlni (skat. 27.Attēlu). Izvēloties izvēlnes punktu "Eksportēt pielikumu", atvērsies operētājsistēmas failu dialogs. Failu dialogā jānorāda vēlamā pielikuma saglabāšanas mapē.

Eksportēt pielikumu iespējams arī ar Drag&Drop operētājsistēmas funkciju, kā arī ar taustiņu kombināciju "Ctrl+C" (kopēt) un pēc tam vēlamajā vietā "Ctrl+V" (ielīmēt).

27.Attēls. Pielikuma eksportēšana ar konteksta izvēlni

3.6 PDF dokumenta sagatavošana

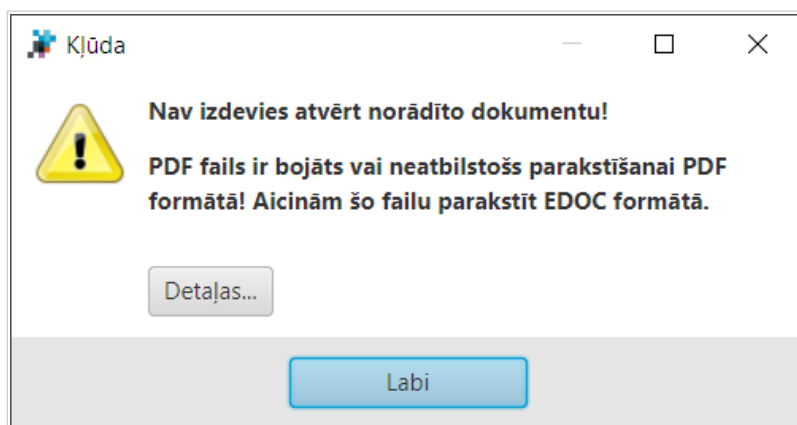
3.6.1 Dokumenta atvēršana

Dokumentu var atvērt sekojošos veidos:

- galvenajā izvēlnē “Fails” izvēloties “Atvērt...”;
- nospiežot taustiņu kombināciju “Ctrl + O”.

Pēc tam failu dialogā jānorāda PDF dokuments, kur vēlaties atvērt un jānospiež poga dokumenta atvēršanai. Failu dialogā pēc noklusējuma redzami EDOC un PDF dokumenti. Fails tiek atvērts jaunā logā, ja tekošais logs ir cita dokumenta logs.

Gadījumā, ja nevar atvērt dokumentu, tiek rādīts ziņojums ar kļūdas aprakstu (skat. 28.Attēlu).

28.Attēls. Kļūdas ziņojuma piemērs, atverot dokumentu

3.7 EDOC dokumenta sagatavošana

3.7.1 Jauna dokumenta izveide

Jaunu EDOC Eiropas dokumentu var izveidot, izvēles logā nospiežot pogu “Parakstīt EDOC”. To iespējams izdarīt, ja parakstāmo dokumentu sarakstā ir pievienoti parakstāmie dokumenti.

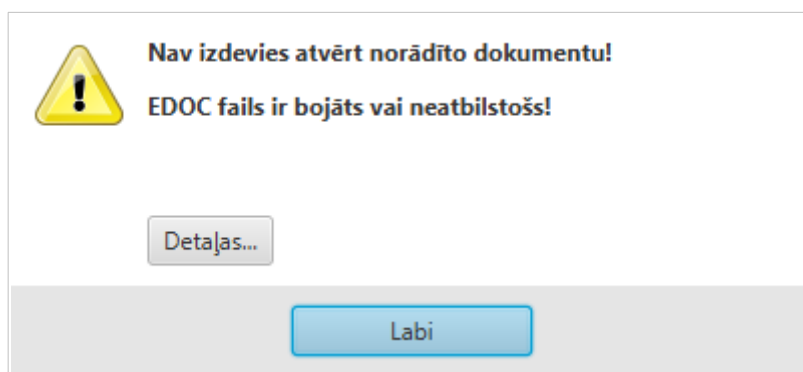
Kad ir izveidots jauns EDOC dokuments, tam iespējams pievienot parakstāmos dokumentus (skat. sadaļu “Pielikumu apstrādes zona”).

3.7.2 Esoša dokumenta atvēršana

Esošu dokumentu var atvērt sekojošos veidos:

- galvenajā izvēlnē “Fails” izvēloties “Atvērt...”;
- vai arī nospiežot taustiņu kombināciju "Ctrl + O".

Pēc tam failu dialogā jānorāda EDOC dokuments, kur vēlaties atvērt un jānospiež poga atvēršanai. Faili vienmēr tiek atvērti jaunā logā. Failu dialogā pēc noklusējuma redzami EDOC un PDF dokumenti.

29.Attēls. EDOC atvēršanas kļūdas ziņojums

3.7.3 Izmaiņu saglabāšana

Pievienojot un noņemot failus, kā arī pievienojot parakstus, EDOC dokuments tiek mainīts. Lai saglabātu visas veiktās izmaiņas, tas ir jāsavienā. To var izdarīt, rīku joslā nospiežot funkcionālo pogu “Saglabāt” vai nospiežot taustiņu kombināciju “Ctrl + S”.

Ja dokuments ir atvērts no iepriekš jau esoša faila, tā saturs tiks pārrakstīts. Ja nevēlaties pārrakstīt dokumenta saturu, tad iespējams to saglabāt ar citu nosaukumu. Lai to veiktu jāizvēlas galvenās izvēlnes “Fails” apakšpunkts “Saglabāt kā...” vai jānospiež taustiņu kombinācija “Ctrl + Shift + S”.

Ja dokuments ir jauns, tad saglabājot ir jānorāda tā atrašanās vieta un nosaukums.

3.8 ASiC-E dokumenta sagatavošana

3.8.1 Jauna dokumenta izveide

Jaunu ASiC-E Eiropas dokumentu var izveidot, izvēles logā nospiežot pogu “Parakstīt ASiC-E”. To iespējams izdarīt, ja parakstāmo dokumentu sarakstā ir pievienoti parakstāmie dokumenti.

Kad ir izveidots jauns ASiC-E dokuments, tam iespējams pievienot parakstāmos dokumentus (skat. sadaļu “Pielikumu apstrādes zona”).

3.8.2 Esoša dokumenta atvēršana

Esošu dokumentu var atvērt sekojošos veidos:

- galvenajā izvēlnē “Fails” izvēloties “Atvērt...”;
- vai arī nospiežot taustiņu kombināciju "Ctrl + O".

Pēc tam failu dialogā jānorāda ASiC-E dokuments, kur vēlaties atvērt un jānospiež poga atvēršanai. Faili vienmēr tiek atvērti jaunā logā. Failu dialogā pēc noklusējuma redzami EDOC, ASiC-E un PDF dokumenti.

3.8.3 Izmaiņu saglabāšana

Pievienojot un noņemot failus, kā arī pievienojot parakstus, ASiC-E dokuments tiek mainīts. Lai saglabātu visas veiktās izmaiņas, tas ir jāsavienā. To var izdarīt, rīku joslā nospiežot funkcionālo pogu “Saglabāt” vai nospiežot taustiņu kombināciju “Ctrl + S”.

Ja dokuments ir atvērts no iepriekš jau esoša faila, tā saturs tiks pārrakstīts. Ja nevēlaties pārrakstīt dokumenta saturu, tad iespējams to saglabāt ar citu nosaukumu. Lai to veiktu jāizvēlas galvenās izvēlnes “Fails” apakšpunkts “Saglabāt kā...” vai jānospiež taustiņu kombinācija “Ctrl + Shift + S”.

Ja dokuments ir jauns, tad saglabājot ir jānorāda tā atrašanās vieta un nosaukums.

3.9 Dokumenta parakstīšana vai apzīmogošana

3.9.1 PDF

Lai pievienotu jaunu parakstu, rīku joslā ir jānospiež poga “Parakstīt ar eParaksts mobile”, “Parakstīt vai apzīmogot ar viedkarti” vai “Parakstīt ar eID Scan”.

Lai pievienotu jaunu zīmogu, rīku joslā ir jānospiež poga “Parakstīt vai apzīmogot ar viedkarti” vai “Apzīmogot ar eZīmogs+ mākonī”.

Parakstot ar eParaksts mobile ir jānorāda lietotāja numurs un eParaksta parole.

Parakstot ar viedkarti ir jānorāda paraksts un jāievada PIN kods (skat. sadaļu “Viedkartes paraksta izvēle un PIN koda ievade”). Ja ievadītais PIN kods ir pareizs, tad dokuments tiek parakstīts un loga sadaļā “Paraksti” tiek pievienots izveidotais paraksts.

Apzīmogojot ar “eZīmogs+ mākonī” ir jānorāda lietotājam pieejamais zīmogs (skat. sadaļu “Apzīmogošana ar eZīmogs+ mākonī”).

Pievienotie paraksti tiek rādīti sarakstā dokumenta parakstīšanas secībā.

Parakstam vienmēr tiek pievienots paraksts ar laika zīmogu un papildus īpašībām, kuras tiek ņemtas no papildus īpašību sadaļas (skat. 22. attēlu).

Ja ir iespējota paraksta vizualizācija (skat. sadaļu “PDF”), tad pēc PDF parakstīšanas, priekšskatījuma logā tiek attēlota uzliktā paraksta vizualizācija.

3.9.2 EDOC / ASiC-E

Lai pievienotu jaunu parakstu, rīku joslā ir jānospiež poga “Parakstīt ar eParaksts mobile”, “Parakstīt vai apzīmogot ar viedkarti” vai “Parakstīt ar eID Scan”.

Lai pievienotu jaunu zīmogu, rīku joslā ir jānospiež poga “Parakstīt vai apzīmogot ar viedkarti” vai “Apzīmogot ar eZīmogs+ mākonī”.

Parakstot ar eParaksts mobile ir jānorāda lietotāja numurs un eParaksta parole.

Parakstot ar viedkarti ir jānorāda paraksts un jāievada PIN kods (skat. sadaļu “Viedkartes paraksta izvēle un PIN koda ievade”). Ja ievadītais PIN kods ir pareizs, tad dokuments tiek parakstīts un loga sadaļā “Paraksti” tiek pievienots izveidotais paraksts.

Apzīmogojot ar “eZīmogs+ mākonī” ir jānorāda lietotājam pieejamais zīmogs (skat. sadaļu “Apzīmogošana ar eZīmogs+ mākonī”).

Pievienotie paraksti tiek rādīti sarakstā dokumenta parakstīšanas secībā.

Parakstam vienmēr tiek pievienots paraksts ar laika zīmogu.

3.9.3 Viedkartes paraksta izvēle un PIN koda ievade

Ja vienlaicīgi pieejami ir vairāki paraksti, tad tiek rādīts dialogs (skat. 30.Attēlu), kurā jāizvēlas pievienojamais paraksts.

Karte	Izdots	Izdevējs	Derīguma termiņš	Pielietojums	Statuss
LATVIA ID (PIN 2)	ANDRIS PARAUDZIŅŠ	E-ME SI (CA1)	2020-02-22 15:19:45	Parakstīšana	Nav pārbaudīts
LATVIA ID (PIN 2)	ANDRIS PARAUDZIŅŠ	E-ME SI (CA1)	2020-02-22 15:23:19	Parakstīšana	Nav pārbaudīts

30.Attēls. Paraksta izvēle

Lai parakstītu dokumentu ar viedkarti ir jāievada prasītie PIN kodi (PMLP eID kartei tie ir divi) (skat. 31.Attēlu).

Lūdzu ievadiet kartes PIN kodu:

PIN 1 kods:

PIN 2 kods:

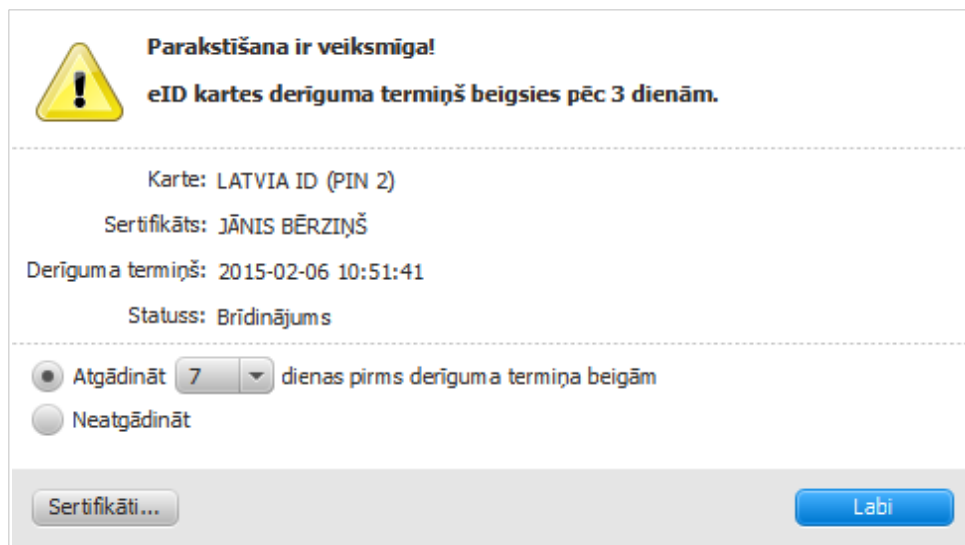
31.Attēls. PIN koda ievade

Ja viedkarte nav pieejama vai arī ievadītais PIN kods nav pareizs, tiek attēlots atbilstošs kļūdas ziņojums ar aicinājumu ievietot viedkarti vai arī atkārtoti ievadīt pareizu PIN kodu.

UZMANĪBU: katrai viedkartei ir noteikts nepareizi ievadīta PIN koda reižu maksimālais skaits. Ja programma ziņo ka norādītais PIN kods nav pareizs, nepieciešams rūpīgi pārliedzināties par pareiza PIN koda ievadi, pretējā gadījumā iespējama viedkartes bloķēšana!

3.9.4 Ziņojums par sertifikāta statusu

Dokumenta parakstīšanas gaitā vienmēr tiek pārbaudīts izvēlēta paraksta sertifikāta derīguma statuss. Ja dokumenta parakstīšanas gaitā ir izmantots paraksta sertifikāts ar brīdinājuma statusu, pēc dokumenta parakstīšanas tiek attēlots informatīvs ziņojums atbilstoši sertifikāta statusam (skat. 32.Attēlu).

The screenshot shows a warning dialog box with a yellow triangle icon containing an exclamation mark. The text inside the dialog is as follows:

Parakstīšana ir veiksmīga!
eID kartes derīguma termiņš beigsies pēc 3 dienām.

Karte: LATVIA ID (PIN 2)
Sertifikāts: JĀNIS BĒRZIŅŠ
Derīguma termiņš: 2015-02-06 10:51:41
Statuss: Brīdinājums

☒ Atgādināt 7 dienas pirms derīguma termiņa beigām
☐ Neatgādināt

At the bottom, there are two buttons: "Sertifikāti..." on the left and "Labi" on the right.

32.Attēls. Sertifikāta statusa brīdinājuma logs

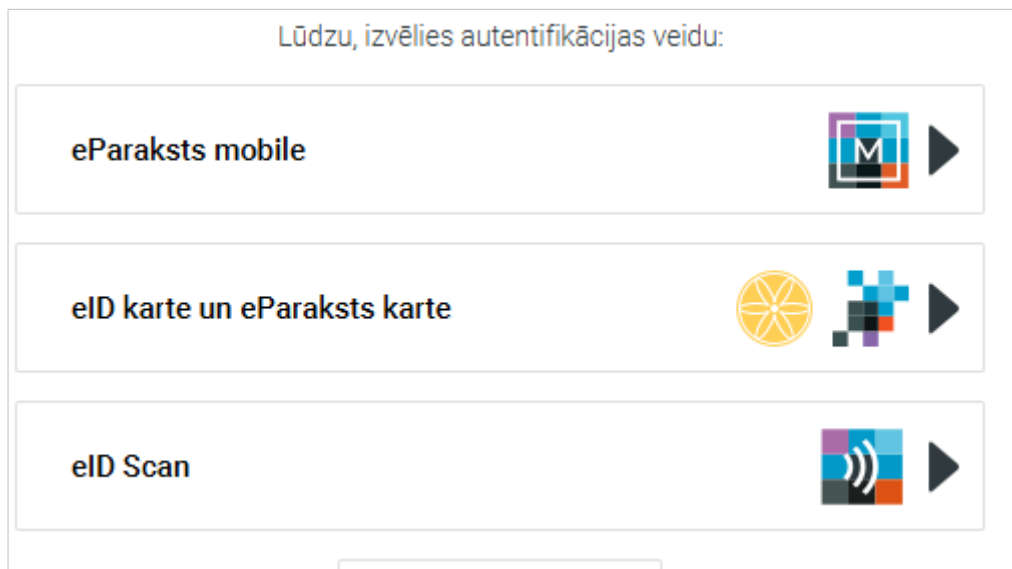
Brīdinājuma logā iespējams atzīmēt, vai atkārtoti rādīt atgādinājumu N dienas pirms sertifikāta derīguma termiņa beigām, vai arī vairs neatgādināt. Izvēloties iespēju "Neatgādināt", vēlāk šo izvēli var mainīt uzstādījumos (skat. sadaļu "Uzstādījumi").

Brīdinājuma logā papildus pieejama funkcija "Sertifikāti", kas atver viedkartē esošo sertifikātu statusa pārbaudes logu, kurā ir redzama informācija par visiem sertifikātiem. Detalizēta informācija par sertifikātu statusa pārbaudes logu un iespējamiem sertifikātu statusiem pieejama sadaļā "Sertifikātu statusa pārbaudes logs".

3.9.5 Apzīmogošana ar eZīmogs+ mākonī

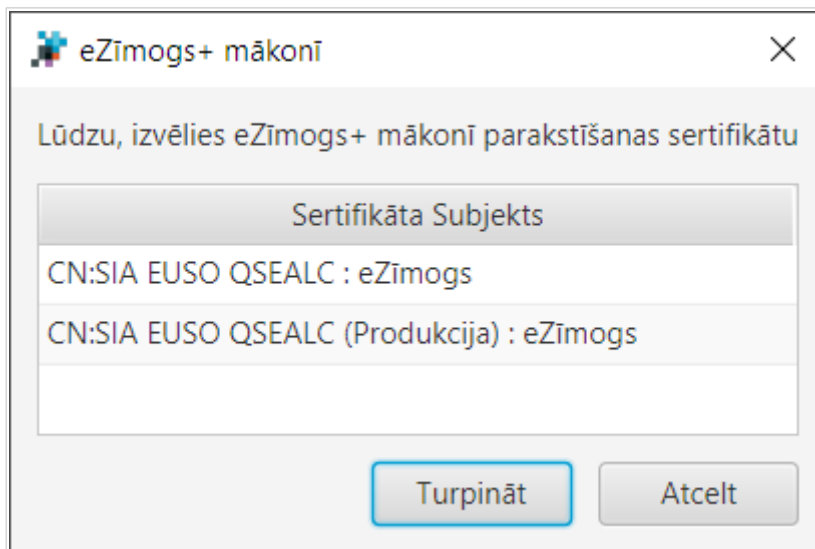
Izvēloties funkciju “Apzīmogot ar eZīmogs+ mākonī”, iespējams apzīmogot dokumentu, izmantojot lietotājam pieejamo eZīmogs+ mākonī parakstīšanas sertifikātu.

Uzsākot apzīmogošanu, lietotājam tiek atvērts logs ar autentifikācijas veida izvēlni (skat. 33.Attēlu), kurā iespējams izvēlēties autentifikāciju ar "eParaksts mobile", viedkarti vai “eID Scan”.

33.Attēls. eZīmogs+ mākonī autentifikācijas veida izvēlnes logs

Pēc veiksmīgas autentifikācijas lietotājam tiek rādīta izvēlne ar pieejamām eZīmogs+ mākonī identitātēm (skat. 34.Attēlu). Ja ir pieejama tikai viena identitāte, izvēlnes logs netiek rādīts.

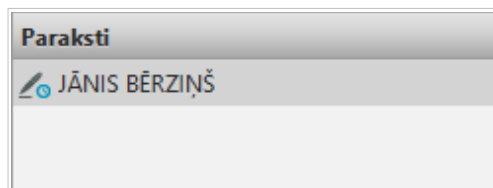

34.Attēls. eZīmogs+ mākonī parakstīšanas sertifikāta izvēlnes logs

Pēc eZīmogs+ mākonī identitātes izvēlnes, lai pabeigtu dokumenta apzīmogošanu, ir jānorāda atbilstošā eParaksta parole.

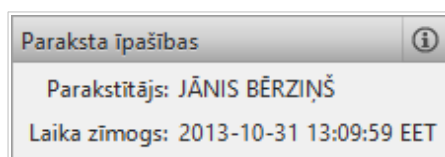
3.10 Paraksta informācija

Visi pievienotie paraksti tiek rādīti saraksta veidā sadaļā “Paraksti” (skat. sadaļu “Lietotāja saskarne”) paraksta pievienošanas secībā (skat. 35.Attēlu).

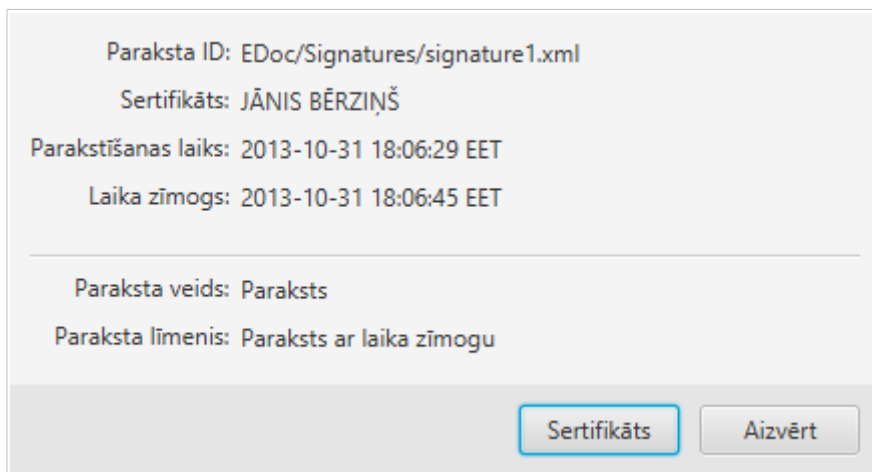
35.Attēls. Paraksti

Sadaļā “Paraksta īpašības” (skat. 36.Attēlu), kas atrodas zem pievienoto parakstu saraksta, iespējams aplūkot katra paraksta detalizētu informāciju. Lai to izdarītu ir jāizvēlas kāds paraksts no saraksta “Paraksti”.

36.Attēls. Paraksta īpašības

Parakstu īpašību sarakstā, nospiežot informācijas pogu ⓘ, iespējams atvērt dialogu ar papildus informāciju par veikto parakstīšanas laiku un citiem atribūtiem (skat. 37.Attēlu).

37.Attēls. Paraksta detalizācija

Paraksta detalizācijas dialogā, nospiežot pogu “Sertifikāts”, var atvērt aplūkošanai pašu paraksta sertifikātu (skat. 38.Attēlu).

Pamatdati Detaļas

Sertifikāta informācija

Izdots: JĀNIS BĒRZIŅŠ

Izdevējs: E-ME SI (CA1)

Derīgs no: 2013-02-06 10:51:45
Derīgs līdz: 2015-02-06 10:51:45

Sertifikāta pielietojums

Secure E-mail (1.3.6.1.5.5.7.3.4)
Document Signing (1.3.6.1.4.1.311.10.3.12)

Aizvērt

38.Attēls. Sertifikāts

3.11 Parakstīšana no operētājsistēmas konteksta izvēlnes

"eParakstītājs 3.0" iestrādāta integrācija ar operētājsistēmas failu pārlūku tā, lai izvēloties faila vai mapes konteksta izvēlni, tiktu piedāvāta failu parakstīšanas funkcionalitāte.

Izvēloties faila vai mapes konteksta izvēlni, pieejami šādi scenāriji:

- fails vai faili:
 - Jauns dokuments – Tiek atvērts “Izvēles logs” un tajā pielikumu sadaļā tiek pievienots izvēlētais fails;
 - Parakstīt atsevišķi – ir pieejama tikai gadījumos, ja tiek izvēlēti vairāk kā viens fails;
 - Parakstīt kā EDOC – tiek parakstīts fails. Atveras tikai PIN ievades logs un parakstītais EDOC tiek saglabāts blakus izvēlētajam failam;
 - Parakstīt kā PDF – ir aktīvs tikai gadījumos, ja izvēlne tiek izsaukta uz viena PDF faila. Parakstītais PDF tiek saglabāts blakus ar papildinājumu nosaukumā – *signed*.
- Mape:
 - Jauns dokuments – Tiek atvērts “Izvēles logs” un tajā pielikumu sadaļā tiek pievienoti visi mapes pirmā līmeņa faili;
 - Parakstīt atsevišķi – Atveras masveida parakstīšanas logs, kurā ielasās visi mapes pirmā līmeņa faili.

Gadījumā, ja lietotājam nav rakstīšanas tiesību konkrētajā mapē, pēc parakstīšanas atveras “Saglabāt kā...” dialogs tiek piedāvāts saglabāt parakstītos failus lietotāja norādītā mapē. Gadījumā, ja tiek parakstīts mapes saturs kā atsevišķi EDOC, norādītā saglabāšanas vieta tiek izmantota visiem failiem, neprasot norādīt saglabāšanas vietu pēc katra faila paraksta.

Izvēloties “Parakstīt kā EDOC vai PDF”, "eParakstītājs 3.0" vizuāli neatveras, bet atveras tikai PIN ievades logs un situācijās, kad nepieciešams – parakstīšanas vai lietotāja autentifikācijas sertifikāta izvēles saraksta logs.

Ja parakstīts tiek esošs EDOC fails, paraksts tiek pievienots jau esošajam EDOC.

Gadījumos, ja, uzsākot parakstīšanu, no konteksta izvēlnes nav atrasti sertifikāti, tiek izvadīts sertifikātu izvēles logs.

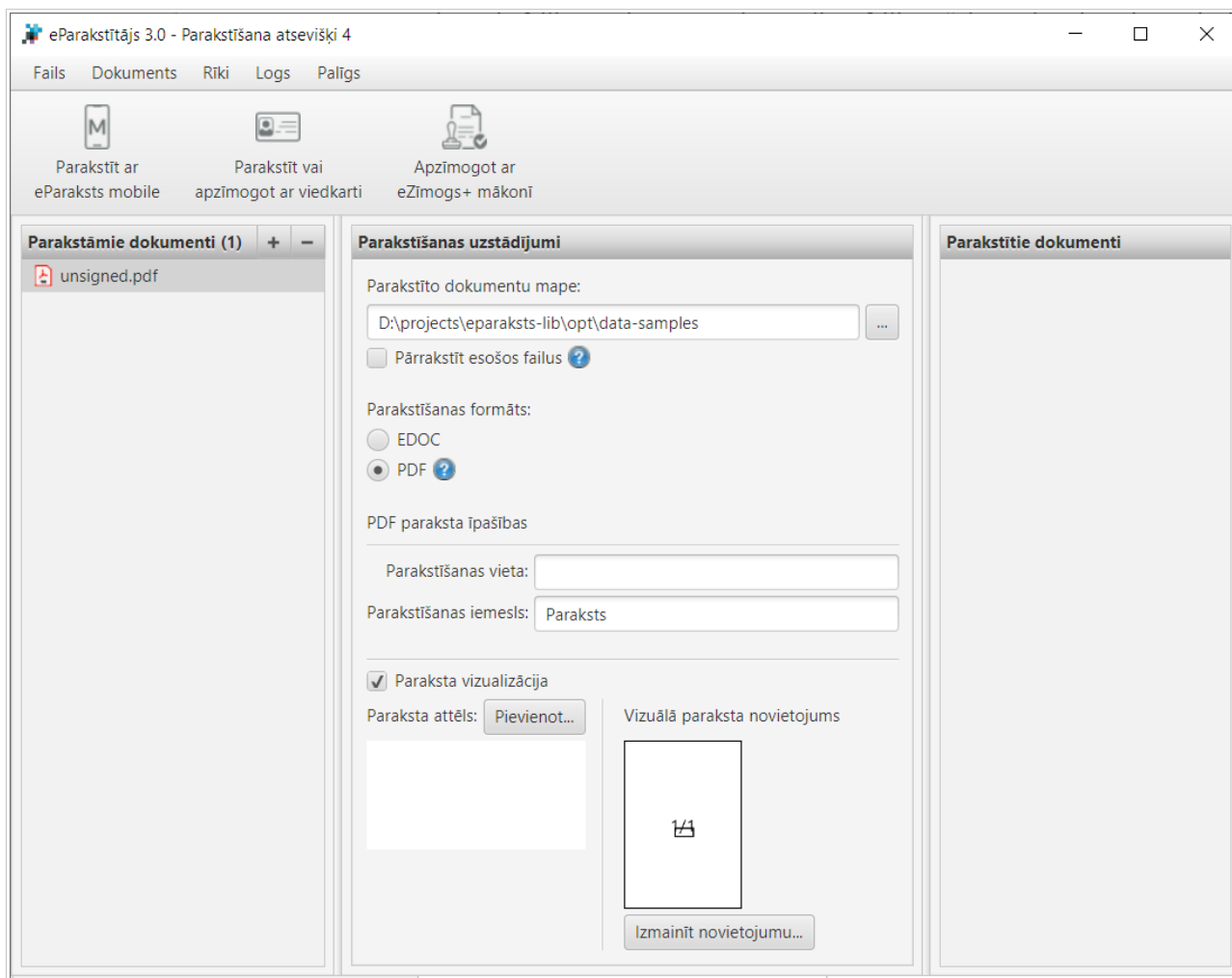
3.12 Masveida parakstīšana

Klientiem, kas paraksta daudz dokumentus, ir iespēja parakstīt vairākus failus atsevišķi ar vienu lietotāja darbību (viena PIN ievade, viena parakstīšanas funkcijas izsaukšana).

Masveida parakstīšanas logs izsaucams atsevišķi no Izvēles loga, nospiežot pogu “Parakstīt atsevišķi”.

Masveida parakstīšanas logs (skat. 39. attēlu) sastāv no trīs sadaļām:

- Parakstāmie faili – saraksts ar parakstāmajiem failiem, šajā sarakstā iespējams pievienot jebkādas failus. Failu pievienošanu un noņemšanu nodrošina pielikumu apstrādes zona (skat. sadaļu “Pielikumu apstrādes zona”);
- Parakstīšanas uzstādījumi:
 - Parakstāmo dokumentu mape – vieta, kur saglabāt parakstītos dokumentus;
 - Parakstīšanas formāts – parakstāmo dokumentu formāts EDOC vai PDF. (Pie PDF izvēles ir jautājuma zīme ar skaidrojošo tekstu);
 - Pārrakstīt esošos failus – iestatījums esošos PDF vai EDOC dokumentu parakstīšanai, lai netiktu veidotas kopijas.
- Parakstītie dokumenti – saraksts ar parakstītajiem dokumentiem;

39.Attēls. Masveida parakstīšana

Lai uzsāktu parakstīšanu, ir jānorāda parakstīto dokumentu mape un jānospiež pogu “Parakstīt ar eParaksts mobile” vai “Parakstīt vai apzīmogot ar viedkarti”, kas atrodas rīku joslā (skat. sadaļu “Rīku josla”).

Lai uzsāktu apzīmogošanu, rīku joslā ir jānospiež poga “Parakstīt vai apzīmogot ar viedkarti” vai “Apzīmogot ar eZīmogs+ mākonī”.

Parakstīšanas gaitā eParaksts paroles vai viedkartes PIN koda (eID gadījumā divu PIN kodu vienā logā) pieprasījums tiek rādīts tikai vienu reizi.

Apzīmogojot ar “eZīmogs+ mākonī” ir jānorāda lietotājam pieejamais zīmogs (skat. sadaļu “Apzīmogošana ar eZīmogs+ mākonī”).

Parakstīšanas gaitā dokumenti no sadaļas “Parakstāmie dokumenti” tiek pārvietoti uz Parakstītie dokumenti”. Jā kāds no dokumentiem kaut kāda iemesla pēc nav ticis veiksmīgi parakstīts, tas paliek Parakstāmo dokumentu sarakstā un papildus tiek pievienota izsaukuma zīme.

Gadījumā, ja parakstāmo dokumentu sarakstā nav tikai PDF tipa dokumenti, PDF parakstīšanas iespēja ir atspējota.

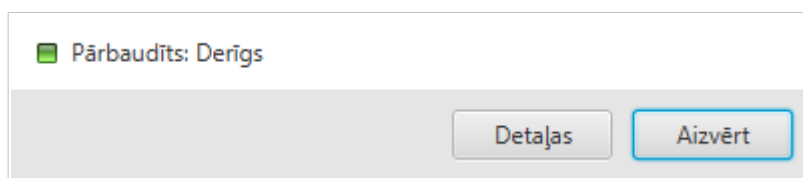
Parakstot esošus EDOC dokumentus, paraksts tiek pievienots jau esošajam EDOC.

Gadījumā, ja PDF fails ir aizsargāts un to nav iespējams parakstīt, tiek izvadīts atbilstošs kļūdas paziņojums. Kļūdas gadījumā parakstīšanas process netiek pārtraukts. Procesu var atcelt, nospiežot pogu, “Atcelt”.

3.13 Dokumenta pārbaude

Šajā lietojumprogrammā dokumenta struktūras un pievienoto parakstu derīgumu iespējams pārbaudīt EDOC un PDF tipa dokumentiem. PDF tipa dokumentu parakstītā satura pārbaudei papildus nepieciešams izmantot “Adobe Systems” lietojumprogrammu “Adobe Reader” (www.adobe.com).

Lai pārbaudītu dokumentu, ir jāatver pārbaudāmais dokuments ar pogu “Atvērt”, un rīku joslā jānospiež poga “Pārbaudīt”. Lai veiktu pārbaudi ir nepieciešams interneta pieslēgums. Dokumenta pārbaudes laikā tiek pārbaudīta dokumenta struktūra un visi pievienotie paraksti. Pārbaudes rezultātā tiek attēlots dokumenta pārbaudes statuss (skat. 40. un 43. attēlu).

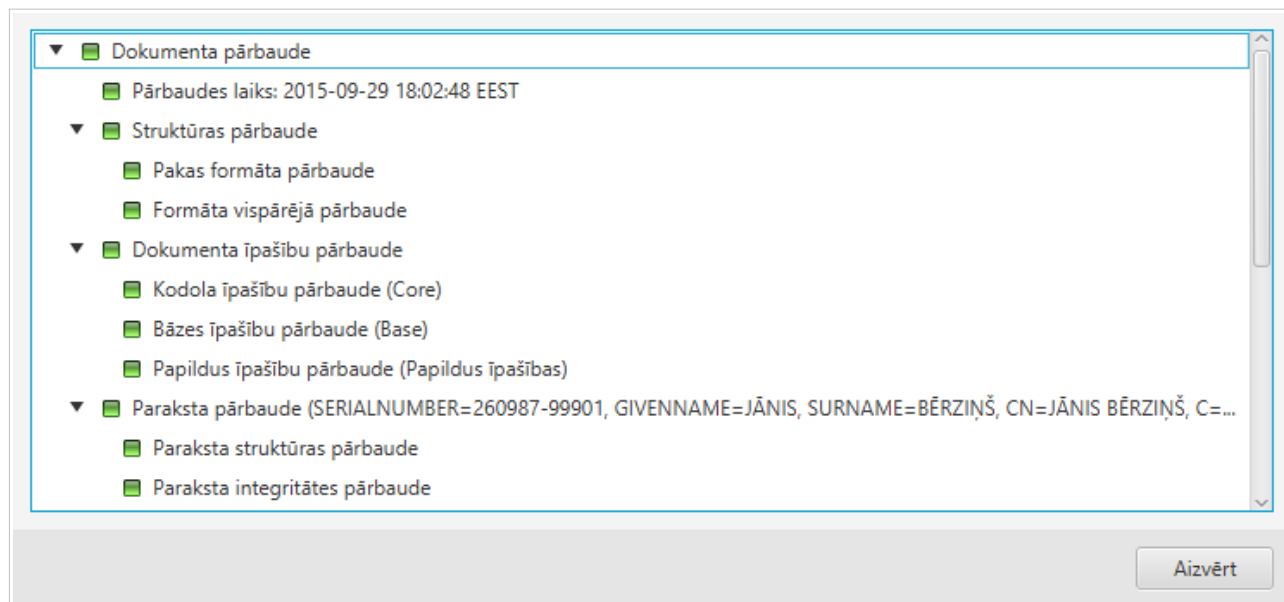

40. Attēls. Dokumenta pārbaudes statuss

EDOC dokumenta standarts nosaka sekojošus pārbaudes statusus:

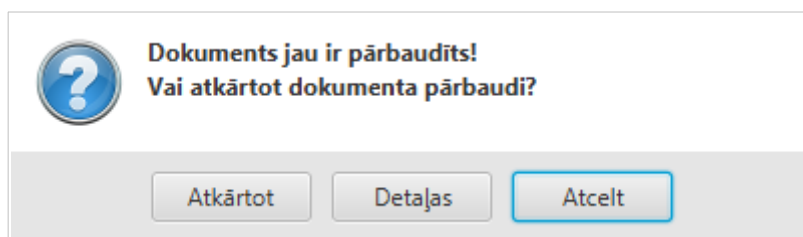
- Derīgs - dokuments un visi pievienotie paraksti ir derīgi;
- Derīgs ar brīdinājumu - dokuments un visi pievienotie paraksti ir derīgi, taču pārbaudes rezultāts nav pilnīgs;
- Nederīgs - dokuments vai kāds no pievienotajiem parakstiem nav derīgs.

Detalizētu dokumenta pārbaudes rezultātu var apskatīt, pārbaudes dialogā nospiežot funkcionālo pogu “Detaļas” (skat. 41. Attēlu).

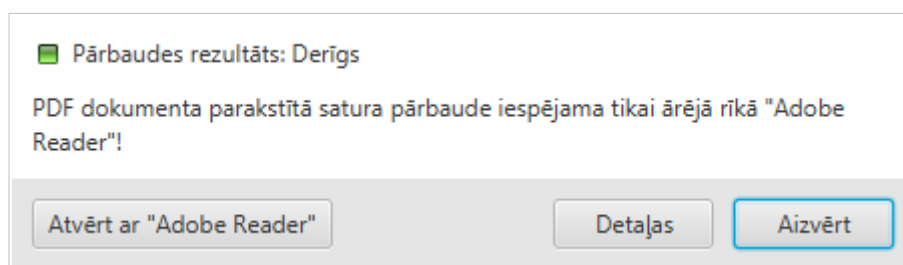

41.Attēls. Pārbaudes detalizācija

Atkārtoti nospiežot rīku joslas pogu “Pārbaudīt”, tiek rādīts dialogs ar iepriekšējās pārbaudes rezultātiem ar iespēju veikt atkārtotu pārbaudi. Lai to veiktu jānospiež dialoga poga “Atkārtot” (skat. 42.Attēlu).

42.Attēls. Atkārtota pārbaude

43.Attēls. PDF dokumenta derīguma pārbaude

3.14 Dokumenta nosūtīšana pa epastu

"eParakstītājs 3.0" nodrošina funkciju atvērtā dokumenta nosūtīšanai pa epastu. Lai to veiktu, ir jānospiež rīku joslas poga “Nosūtīt”. Šajā gadījumā tiek atvērta operētājsistēmas noklusētā epasta programma ar tekošo dokumentu kā pielikumu. Ja tekošais dokuments nav saglabāts, tad dokuments paliek nesaglabāts, bet nosūtīšanai tiek saglabāta kopija pagaidu mapē. Ja epasta programma nav uzstādīta, tiek rādīts atbilstošs kļūdas ziņojums.

Uzstādījumos paredzēta iespēja atslēgt epasta sūtīšanu (skat. sadaļu “Uzstādījumi”). Šādā gadījumā, ja lietotājs izsauc epasta sūtīšanas funkciju, tiek radīts ziņojums, ka epasta sūtīšana nav iespējota.

3.15 Rīki

3.15.1 Sertifikātu statusa pārbaudes logs

Sertifikātu statusa pārbaudes logs paredzēts visu viedkartē esošo sertifikātu statusa pārbaudei (skat. 44. attēlu). Sertifikātu statusa pārbaudes logs ir pieejams galvenajā izvēlnē “Rīki” izvēloties “Sertifikāti”.

Atverot sertifikātu statusa pārbaudes logu, vienmēr tiek veikta statusa pārbaude visiem pieejamajiem sertifikātiem. Zem sertifikātu saraksta tiek attēlots sarakstā iezīmētā sertifikāta detalizēts statusa apraksts un informācija par veicamajām darbībām.

Iespējami sekojoši sertifikāta pārbaudes statusi:

- Brīdinājums:
 - Sertifikāta derīguma termiņš beigsies pēc N dienām;
- Nav sertifikātu:
 - Viedkarte ir ievietota, bet tajā nav ierakstītu sertifikātu;
- Nav derīgs:
 - Sertifikāts vēl nav derīgs;
 - Sertifikātam ir beidzies derīguma termiņš;
- Atsaukts:
 - Sertifikāts nav aktivizēts vai ir atsaukts;
- Nav zināms:
 - Sertifikāta statuss nav nosakāms.

Karte	Izdots	Izdevējs	Derīguma termiņš	Pielietojums	Statuss
LATVIA ID (PIN 1)	ANDRIS PARAUDZIŅŠ	E-ME SI (CA1)	2020-02-22 15:23:21	Autentifikācija	Derīgs
LATVIA ID (PIN 2)	ANDRIS PARAUDZIŅŠ	E-ME SI (CA1)	2020-02-22 15:23:19	Parakstīšana	Derīgs

44. Attēls. Sertifikātu statusa pārbaudes logs

3.15.2 PIN pārvaldība

"eParakstītājs 3.0" nodrošina funkciju PIN koda mainīšanai un tā atbloķēšanai. Funkcija pieejama galvenās izvēlnes “Rīki” apakšsadaļā “PIN pārvaldība”. Dialogā (skat. 45. attēlu), izvēlnes veidā, redzamas ievietotās

viedkartes. Nospiežot pogu “Meklēt”, iespējams atjaunināt informāciju par ievietotajām viedkartēm.

Izvēlieties viedkarti, kurai veikt PIN pārvaldību:

LATVIA ID (ANDRIS PARAUDZIŅŠ)

Saistītie sertifikāti:

Izdots	Izdevējs	Derīguma termiņš	Pielietojums
ANDRIS PARAUDZIŅŠ	E-ME SI (CA1)	2020-02-22 15:23:21	Autentifikācija
ANDRIS PARAUDZIŅŠ	E-ME SI (CA1)	2020-02-22 15:23:19	Parakstīšana

45. Attēls. PIN pārvaldība

Izvēloties PIN maiņas vai atbloķēšanas funkciju, tiek rādīts dialogs, kur jāievada prasītie PIN vai PUK kodi (skat. 46. un 47. attēlus).

Karte: LATVIA ID (ANDRIS PARAUDZIŅŠ)

PIN 1 kods:

Jaunais PIN 1 kods:

Jaunais PIN 1 kods atkārtoti:

PIN 2 kods:

Jaunais PIN 2 kods:

Jaunais PIN 2 kods atkārtoti:

46. Attēls. PIN koda maiņa

Karte: LATVIA ID (ANDRIS PARAUDZIŅŠ)

PUK kods:

Jaunais PIN 1 kods:

Jaunais PIN 1 kods atkārtoti:

Jaunais PIN 2 kods:

Jaunais PIN 2 kods atkārtoti:

47.Attēls. PIN koda atbloķēšana

4 Problēmas un risinājumi

Lietojumprogrammas “eParakstītājs 3.0” uzstādīšanas, kļūdu darba gaitā vai darbības traucējumu gadījumos, nepieciešams griezties pēc palīdzības www.eparaksts.lv

4.1 Uzstādīšanas gaitā

4.1.1 Nevar uzstādīt lietojumprogrammu “eParakstītājs 3.0”

Informāciju par uzstādīšanas priekšnosacījumiem skatīt sadaļā “Priekšnosacījumi un pamatprasības”. Veicot lietojumprogrammas “eParakstītājs 3.0” uzstādīšanu, kļūdas gadījumā tiek rādīts ziņojums ar detalizētu informāciju par kļūdas iemesliem.

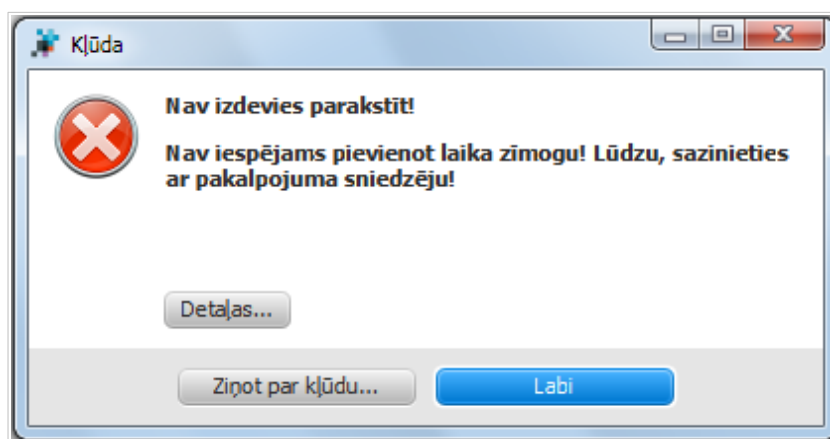
4.1.2 Neizdodas veikt atjauninājumu

Lai veiktu programmas atjauninājumu, ir nepieciešams interneta pieslēgums. Lūdzu pārbaudiet tā pieejamību un sekojiet norādēm sadaļā “Atjauninājumi”. Ja tomēr neizdodas veikt atjauninājumu, tad ir jāveic programmas atkārtota uzstādīšana (skat. sadaļu “Uzstādīšana”).

4.2 Darbā ar programmu

4.2.1 Kļūdas ziņojumi

Visās kļūdas situācijās tiek rādīts atbilstošs ziņojums ar kļūdas aprakstu (skat. 48.Attēlu).

48.Attēls. Kļūdas ziņojums

Ja kļūdas situāciju nav iespējams novērst, par kļūdu iespējams ziņot izstrādātājam, nospiežot pogu “Ziņot par kļūdu...”.

4.3 Darbā ar dokumentu

4.3.1 Nevar atvērt dokumentu

Gadījumā, ja nevar atvērt dokumentu, tiek rādīts ziņojums ar kļūdas aprakstu, kas norāda uz kļūdas iemeslu. “eParakstītājs 3.0” atbalstītos dokumentu formātus skatīt sadaļā “Lietojumprogrammas apraksts”.

4.3.2 Nevar veikt izmaiņas dokumentā

Parakstītu dokumentu saturu (pielikumus) mainīt nav iespējams, bet ir iespējams pievienot papildus parakstus (skat. sadaļu “Dokumenta parakstīšana vai apzīmogošana”).

4.3.3 Nevar saglabāt dokumentu

Ja rodas kļūda saglabājot dokumentu, tiek rādīts ziņojums ar detalizētu informāciju par kļūdas iemesliem (skat. sadaļu “Izmaiņu saglabāšana”). Jāpārlicinās vai lietotājam izvēlētā mape ir pieejama.

4.4 Parakstīšanas gaitā

4.4.1 Nav pieejams neviens paraksts

Elektroniskā paraksta pievienošanai ir nepieciešams (skat. sadaļu “Uzstādīšana”):

- viedkartes lasītājs;
- viedkartei atbilstoša starpprogrammatūra;
- derīga viedkarte.

4.4.2 Neizdodas parakstīt dokumentu

Lai parakstītu dokumentus, ir nepieciešams interneta pieslēgums un laika zīmoga pieejamība (skat. sadaļu “Priekšnosacījumi un pamatprasības”).

Lai iegūtu papildus informāciju par laika zīmoga pakalpojumu, lūdzam, griezties pie viedkartes izdevēja.

4.4.3 Nevar pārbaudīt dokumenta satura derīgumu

Lai pārbaudītu dokumentu struktūru un pievienotos parakstus, ir nepieciešams interneta pieslēgums (skat. sadaļu “Priekšnosacījumi un pamatprasības”).